

Vastgesteld:
AB 12 juli 2017

Jaarstukken 2016:

Deel 1: Jaarverslag 2016

DEEL 1: JAARVERSLAG 2016

Inhoud

Inhoud	1
1 Inleiding en samenvatting	2
1.1 Kernagenda en speerpunten	2
1.2 De financiën in 2016	5
1.3 Voorstel resultaatbestemming 2016	7
2 Kerntaken	8
2.1 Concrete activiteiten en resultaten in 2016	8
2.1.1 Platform	8
2.1.2 Regionaal Beleid	9
2.1.3 Programmering	10
2.1.4 Monitoring	13
2.1.5 Instrumentontwikkeling	13
2.1.6 Lobby	13
2.2 Besteding werkbudgetten 2016	14
2.3 Financieel overzicht programma kerntaken	14
3 Flexibele Schil	17
4 Bedrijfsvoering en Regiobijdragen	19
4.1 Bedrijfsvoering	19
4.2 Kernformatie en bezetting	20
4.3 Fricatiekosten	20
4.4 Financieel overzicht programma bestuur, bedrijfsvoering en regiobijdragen	21
5 Gemeenschappelijke Diensten (GBRD)	23
6 Paragrafen	26
6.1 Financiën	26
6.2 Reserves en voorzieningen	30
6.2.1 Reserves	30
6.2.2 Voorzieningen	31
6.2.3 Financiële Kengetallen	31
6.3 Risicobeheersing	32

1 Inleiding en samenvatting

In 2014 is gestart met de nieuwe invulling van de regionale samenwerking in Parkstad nadat door de raden van de acht deelnemende gemeenten in oktober 2013 was ingestemd met de uitgangspunten voor de toekomstige regionale samenwerking voor wat betreft de kernagenda, de bestuurlijke inrichting, het Regiobureau en de met deze samenwerking samenhangende financiën. Sindsdien is de samenwerking verder uitgediept en hebben de bestuurscommissies binnen de kernagenda een groot aantal activiteiten ontplooid en in gang gezet. In de jaarstukken wordt daarvan verslag gedaan in relatie tot de in 2016 beschikbaar gestelde middelen. De jaarstukken bestaan uit 2 delen:

1. Het jaarverslag 2016 met een inhoudelijke en financiële verantwoording ingedeeld naar de in de begroting 2016 opgenomen programmastructuur en aangevuld met de verplichte paragrafen.
2. De jaarrekening 2016 ingedeeld in balans en winst- en verliesrekening, inclusief toelichtingen.

Voor de opbouw van de beide documenten wordt verwezen naar de inhoudsopgave.

Op 12 april zijn de voorlopige jaarstukken aan de orde geweest in het Dagelijks Bestuur. Deze zijn vervolgens ter kennisneming verzonden naar de gemeenteraden. In de voorlopige jaarstukken waren nog twee onzekerheden, waardoor de accountantscontrole niet kon worden afgerond:

1. Het ontbreken van actuele en onderbouwde informatie van de zijde van BsGW voor het maken van een betrouwbare risico inschatting van de verplichtingen ten aanzien van de kosten voor de tijdelijk boventalligen in dienst van BsGW voor rekening van de ex-GBRD-gemeenten.
2. De afronding van het EFRO dossier door middel van een beëindigingsovereenkomst en de verdeling van de restant middelen over de risicopartners.

In mei is door BsGW de gevraagde informatie aangeleverd. Op basis daarvan heeft het Dagelijks Bestuur ten aanzien van de jaarrekening 2016 besloten:

1. In de definitieve jaarrekening 2016 een bedrag op te nemen in overeenstemming met de prognose voor de resterende desintegratie- en frictiekosten;
2. Hiervoor een schuld op te nemen van € 0,7 miljoen en een vordering op de 6 ex-GBRD gemeenten van € 0,7 miljoen.
3. De gemeenten formeel van de vordering van € 0,7 miljoen op de hoogte te stellen.

Dit besluit is verwerkt in de jaarrekening 2016 en het jaarverslag is hiermee in overeenstemming gebracht. Dit besluit heeft geen effect op het financiële resultaat 2016 zoals gepresenteerd in de voorlopige jaarstukken. Wel op de balans (toename van vorderingen en schulden van € 0,7 miljoen).

De bestuurlijke besluitvorming over het EFRO-dossier is op 11 juli afgerond met de instemming van het college van Sittard-Geleen over de beëindigingsovereenkomst. Het Dagelijks Bestuur van Parkstad en Gedeputeerde Staten van Limburg (de twee andere risicopartners) hebben hier in juni al mee ingestemd.

Aangezien in de beëindigingsovereenkomst ook de financiële afwikkeling regelt is er niet langer aanleiding een deel van de restant-middelen als voorziening te handhaven. In de definitieve jaarrekening 2016 is de voorziening opgeheven. Het saldo is na aftrek van het uit te betalen bedrag aan Sittard-Geleen toegevoegd aan het resultaat 2016 en maakt onderdeel uit van het te bestemmen resultaat 2016.

De risicoparagraaf in het jaarverslag is in lijn gebracht met de hiervoor geschetste ontwikkelingen ten aanzien van BsGW en EFRO. Daarnaast wijken de definitieve jaarstukken op enkele onderdelen af van de voorlopige. Dit onder andere wijzigingen in de BBV-voorschriften, die van toepassing zijn op de jaarstukken 2016.

1.1 Kernagenda en speerpunten

De Kernagenda van stadsregio Parkstad is opgebouwd uit 5 kernthema's:

- Wonen
- Ruimte
- Mobiliteit
- Economie & Toerisme
- Samenwerken

De aansturing van de vier eerstgenoemde thema's loopt via de bestuurscommissies, die daarvoor in oktober 2014 zijn ingesteld. Voor het initiëren en faciliteren van de samenwerking is het dagelijks bestuur primair verantwoordelijk.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de activiteiten en resultaten in 2016 binnen de kernthema's. Aan de hand van de topprioriteiten uit het jaarplan 2016 zijn onderstaand de belangrijkste activiteiten en resultaten samengevat.

Stand van zaken	
<p>1. PALET BC Ruimte</p>	<p>In 2016 is het door de acht gemeenteraden unaniem aangenomen kaderstellend beleid <i>Parkstad Limburg Energietransitie (PALET 1.0 en 2.0)</i> vertaald in een regionaal uitvoeringsprogramma: PALET 3.0. Hierin is de ambitie om in 2040 een energie neutrale regio te zijn uitgewerkt in concrete acties en projecten voor de eerste uitvoeringperiode 2016-2020. Dit programma is tot stand gekomen door intensieve samenwerking binnen de Broedkamer (Parkstad, acht energiecoördinatoren, externe experts).</p> <p>Na afronding van PALET 3.0 is de Broedkamer gecontinueerd. Er is gestart met een aantal <i>thematafels</i> om in gezamenlijkheid de regionale projecten verder vorm te geven zoals zonneweides, verduurzamen gemeentelijk vastgoed, windenergie, PALET sociale woningvoorraad.</p> <p>In 2016 zijn de voorbereidingen van het <i>Zonnepanelenproject Parkstad</i> afgerond, eind 2016 hadden circa 3.300 huishoudens in Parkstad hun vrijblijvende interesse in het project getoond.</p>
<p>2. Structuurvisie BC Ruimte</p>	<p>Met als uitgangspunt de notitie 'mid-term review' over de vigerende intergemeentelijke structuurvisie, is in 2016 gestart met een voorbereidingstraject/analysefase om te onderzoeken welk instrument kan bijdragen aan het sturen op de verdere ruimtelijk-economische ontwikkeling van de regio. Dit traject is in volle gang en wordt in 2017 voortgezet.</p>
<p>3. Leisure BC Economie en toerisme</p>	<p>Leisure wordt in de ontwikkelagenda benoemd als een van de belangrijkste nieuwe sectoren in de regio. De doorontwikkeling van leisure was in 2016 gebaseerd op twee bouwstenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verkenning van de mogelijkheden om cultureel erfgoed en leisure te combineren; • De Leisurering Parkstad, waarbij in 2016 is gezocht naar een programmatische vertaling om de Buitenring Parkstad vorm te geven als identiteitsdrager van het Leisure product van Parkstad. Het schetsontwerp is in mei vastgesteld en met behulp van inzet van middelen vanuit de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling is een aantal onderdelen in uitvoering genomen. <p>De toekenning van de WTTC-award, Best touristic destination in the world 2016 heeft een nieuwe impuls aan de toeristische sector gegeven. Voor extra versterking is een communicatieplan in uitvoering. Hiervoor zijn extra middelen door de bestuurscommissie, de gemeenten en de provincie vrijgemaakt.</p>
<p>4. Retail BC Economie en toerisme</p>	<p>De <i>Bestuursopdracht Detailhandel</i> heeft in 2016 geresulteerd in een concept-geactualiseerde Retailstructuurvisie, waarin verdere keuzes zijn gemaakt over de hiërarchie van de winkelgebieden in de regio en is vastgelegd in een herijkte Retail piramide. Het geactualiseerde retailbeleid is vervolgens geïntegreerd in het Zuid-Limburgse POL-traject om te komen tot een <i>Structuurvisie ruimtelijke economie Zuid Limburg</i>. De bestuurscommissie heeft opdracht gegeven om te komen tot een regionaal <i>Uitvoeringsprogramma Retail</i>. In dat kader heeft bestuurlijk overleg met de Provincie plaatsgevonden, dat geresulteerd heeft in een eind 2016 ingediende subsidieaanvraag om dit traject gezamenlijk op te pakken. Het <i>supermarktdossier</i> maakt hier expliciet onderdeel van uit, een dossier waarop eind 2016 extra inzet is gepleegd en onder andere heeft geleid tot een met ALDI gesloten convenant om samen te zoeken naar win-win situaties.</p>

Stand van zaken	
5. Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg BC Wonen en Herstructurering	<p>Eind 2014 zijn de achttien gemeenten in Zuid-Limburg gezamenlijk gestart met de uitwerking van een Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg om bindende afspraken te maken over de ontwikkelingsrichting van de Zuid-Limburgse woningmarkt. Het geldende woonbeleid van de Parkstadgemeenten is daarbij als uitgangspunt gebruikt; ook voor de tien gemeenten in Zuid-Limburg die niet binnen Parkstad liggen. Op uitnodiging van de Provincie Limburg, maar onder aansturing van de achttien lokale wethouders Wonen/Volkshuisvesting is in eerste instantie een ontwerp-Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg uitgewerkt met een aantal bindende beleidsafspraken die vooral gericht zijn op woningbouw en de programmering. In dit proces zijn de uitgangspunten en beleidsthema's gedurende conferenties afgestemd met belanghebbenden en raads- en commissieleden, corporaties, huurdersbelangenorganisaties, ontwikkelaars, aannemers, beleggers, zorginstellingen, makelaars, Vereniging Eigen Huis en de Woonbond. De Structuurvisie is in het najaar door 16 van de 18 gemeenten in de raden behandeld, vastgesteld en daarmee zelfbindend geworden. Op gemeenten die de Structuurvisie niet hebben vastgesteld is de Provinciale Verordening van toepassing waardoor geborgd wordt dat de kaderstellende bepalingen in de Structuurvisie tevens van kracht zijn op die twee gemeenten. De Structuurvisie Wonen geldt als kader voor de Regionale en Lokale Woonvisie en de subregionale Woningmarktprogrammering van Parkstad.</p>
5. Woonvisie BC Wonen en Herstructurering	<p>Een aantal ontwikkelingen in de woningmarkt en in Rijksbeleid maakten het zowel lokaal als regionaal noodzakelijk geldend volkshuisvestelijk beleid bij te stellen. In 2016 is de Regionale Woonvisie 2017-2021 met voor elke gemeente tevens een lokale deel opgesteld die de vigerende "Regionale Woonstrategie 2012-2020 Kiezen voor Parkstad" vervangt. Deze Woonvisie is de grondslag voor de prestatieafspraken met corporaties en huurdersbelangenorganisaties, voor de kwalitatieve en kwantitatieve transformatieopgave, voor de actualisatie van de Woningmarktprogrammering in 2017 en voor de regionale en lokale uitvoeringsprogramma's die tevens in 2017 worden opgesteld.</p>
6. Aanpak Particulier Bezit BC Wonen en Herstructurering	<p>In 2015 is de opschaling van de Aanpak Particulier Bezit ingezet en is de Stuurgroep Aanpak Particulier Bezit geformeerd. Het doel hiervan is te komen tot een samenhangend regionaal programma voor de aanpak van Particulier Bezit. In 2016 zijn in dat kader 7 business cases ontwikkeld, variërend van aanpak particulier bezit in hoogbouw, tot grondgebonden herstructurering van privaat eigendom en tot het inponden en structureel in exploitatie nemen van vastgoed door corporaties.</p> <p>Door forse inzet van lobby richting Den Haag in het kader van de verhuurderheffing, is de wetgeving naar aanleiding van de business cases Aanpak Particulier Bezit van Parkstad, geamendeerd en gewijzigd vastgesteld. Hierdoor werden in 2016 de businesscases haalbaar. Concreet werd gestart met e twee projecten, waarvoor middelen uit de Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling werden toegekend: € 1,5 miljoen voor de business case Hoogbouw en € 0,1 miljoen voor het project inponden. Een en ander met cofinanciering van Provincie Limburg.</p>
7. Congres Stedelijke Transformatie Dagelijks bestuur	<p>Een aantal regionale, nationale en internationale ontwikkelingen komt momenteel samen, zoals de Agenda Stad, de Agenda Bevolkingsdaling en de Urban Agenda. Parkstad heeft daarbij mede door de IBA in toenemende mate het label van "Living Lab" voor stedelijke transformatie verworven. Om die positie te etaleren en te werken aan het imago van de regio was de planning in 2016 een congres te organiseren over stedelijke transformatie. Dit is doorgeschoven naar 2017. Daardoor is het mogelijk dit in samenhang te organiseren met het landelijk congres over bevolkingsdaling in Limburg wordt gelijktijdig een extra impuls gegeven aan de samenwerking op Zuid-Limburgs en provinciaal niveau. Bovendien kunnen kosten worden gedeeld.</p>

Stand van zaken	
8. Investeringsopgave Parkstad Dagelijks bestuur	Met ingang van 2016 krijgen de Parkstadgemeenten 5 jaar lang € 3,9 miljoen per jaar uitgekeerd op basis van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. In Parkstadverband is besloten hiervan € 2,9 miljoen per jaar (circa. 75%) regionaal in te zetten. Op 12 oktober heeft het dagelijks bestuur de middelen van de 1 ^e tranche toegekend aan een aantal projecten <ul style="list-style-type: none"> • Spoorverdubbeling in kader van de intercity naar Aken; • Aanpak Particulier Bezit; • Aanpak Hoogbouwflats – casus 1 (Kerkrade); • Onderdelen van het project Leisure-Ring.

1.2 De financiën in 2016

De begroting 2016 was gebaseerd op de uitgangspunten van de regionale samenwerking met een beperkt activiteitenbudget voor de Kernagenda. Daarnaast werd rekening gehouden met de kosten van de transitie (frictie) en met overlopende verplichtingen van voor 2014 binnen het Regiofonds en van de Buitenring. Deze activiteiten werden gedekt door de gemeentelijke bijdragen aan Parkstad die in 2016 uitkwamen op € 3,9 miljoen¹. Ten opzichte van 2015 was dat een teruggang van € 0,3 miljoen.

De bijdragen van de gemeenten werden in de begroting als volgt verdeeld over de begrotingsposten:

Verdeling middelen in begroting 2016	Bedrag x € 1.000
➤ Werkbudget activiteiten	400
➤ Oude verplichtingen Regiofonds (BIHTS en Oostflank):	1.170
➤ Buitenring	400
➤ Loonkosten kernformatie	836
➤ Bedrijfsvoering	268
➤ Frictiekosten	786
Totaal	3.860

Voor 2016 was als werkbudget voor de uitvoering van de kerntaken – naast het begrotingsbedrag van € 0,4 miljoen - nog een extra bedrag beschikbaar van € 0,7 miljoen. Dit was het restant programmaged uit 2015 en voorafgaande jaren, dat in de jaarrekening 2015 hiervoor werd gereserveerd. Hierdoor kwam het totaal beschikbare werkbudget voor de uitvoering van de kernagenda in 2016 uit op € 1,1 miljoen. Hiervan is in 2016 € 742.000 aangewend door de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur.

Net als in 2015 heeft het algemeen bestuur bij de bestuursrapportage 2016 besloten, dat de nog niet bestemde middelen uit de werkbudgetten zouden worden gereserveerd voor besteding in 2017. Dit is uiteindelijk een bedrag geworden van € 347.000. Dit bedrag is toegevoegd aan de te verdelen middelen in het jaarplan 2017.

In 2014 was nog sprake van “oude” middelen ad € 1,6 miljoen. Daarvan is nu dus nog € 347.000 over. Sinds 2014 is dus € 1,3 miljoen ingeteerd op die ‘oude’ middelen. Na 2017 zullen de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur het moeten doen met het reguliere, structurele werkbudget van € 500.000 per jaar.

In de loop van 2016 kwamen extra middelen beschikbaar via de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. Besloten werd 75% van deze middelen (overeenkomend met een bedrag van € 2,9 miljoen per jaar gedurende 5 jaren) regionaal in te zetten. De besluitvorming en de bestemming van deze regionale middelen verloopt via de begroting van Parkstad. Via de 3^e begrotingswijziging zijn deze middelen dan ook opgenomen in de begroting.

¹ Exclusief GBRD

Volgens de jaarrekening komt het financiële resultaat in 2016 uit op € 1.236.000 positief. Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Herkomst van rekeningresultaat 2015	Bedrag x € 1.000
➤ Netto kosten kernformatie (hogere lasten minus hoger baten)	- 6
➤ Fictie en bedrijfsvoering	339
➤ Niet bestemd bedrag decentralisatie uitkering bevolkingsdaling	30
➤ Verschil tussen baten en lasten regionale initiatieven	- 3
➤ Incidentele baten en lasten	
➤ Vrijval middelen EFRO	859
➤ Overige baten	17
Rekeningresultaat 2016	1.236

De kosten voor de kernformatie zijn per saldo € 6.000 hoger dan begroot. In 2016 is er sprake van een dubbele last als gevolg van de invoering van het Individueel Keuze Budget. Daardoor drukken de kosten vakantiegeld over de periode juni – december 2016 (€ 37.000) op 2016 in plaats van op 2017. Daartegenover staan lagere kosten voor secundaire arbeidsvoorwaarden dan begroot en enigszins lagere loonkosten doordat enkele jonge medewerkers in aanloop schalen zitten.

De werkelijke frictiekosten zijn in 2016 € 339.000 lager dan het beschikbare budget. Dit komt doordat de transitie aanzienlijk sneller is verlopen dan gepland. In 2016 is afscheid genomen van de laatste twee boventallige medewerkers (1,4 fte). De snelle transitie is ook de achilleshiel bij een verantwoorde afbouw van taken, die niet langer tot de kernagenda behoren. Door het succes van de transitie dreigde de personele capaciteit te ontbreken om die taken uit te voeren. In 2016 is daarom – net als in 2015 - voor de uitvoering van die taken een beroep gedaan op de frictiebudgetten. Deze lijn wordt ook voor 2017 voortgezet.

Sinds de transitie van Parkstad in 2014 is er sprake van een discrepantie tussen de aan Parkstad opgedragen taken en activiteiten en de capaciteit die daarvoor beschikbaar is. Taken op het gebied van externe oriëntatie (communicatie, promotie, lobby) zijn gewoon tot de kernthema's en activiteiten van Parkstad blijven behoren. Deze activiteiten zijn in de afgelopen jaren niet overgenomen door de deelnemende gemeenten en ook in de toekomst ontbreekt daarvoor de capaciteit. En het wordt risicovol geacht voor de samenwerking binnen en buiten Parkstad en de oriëntatie buiten Parkstad met mogelijk derving van derde geldstromen deze activiteiten te elimineren of op een zeer laag pitje te zetten. Daarom zijn met incidentele middelen deze activiteiten in 2016 in stand gehouden en wordt voor de toekomst naar een structurele oplossing gezocht.

Binnen het frictiebudget is in 2016 een bedrag van € 31.000 nog niet besteed voor maatregelen in het kader van huisvesting en kantoorinrichting. Daartegenover staat dat de kosten voor bedrijfsvoering € 37.000 hoger uitkwamen dan begroot. Deze meerkosten, die grotendeels te maken hebben met de transitie, zijn gedekt binnen het frictiebudget

Van het beschikbare bedrag van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling werd in oktober € 2,9 miljoen bestemd voor projecten. De uitkering bedroeg € 2.930.000, zodat € 30.000 over bleef.

De EFRO-programma's zijn eind 2016 in financiële zin afgesloten. Begin 2016 zijn alle financiële transacties met de gesubsidieerde instellingen en de provincie afgerond. Ultimo 2016 is overeenstemming bereikt met het ministerie van EZ over de afwikkeling van de cofinanciering en de rentevergoeding. In lijn hiermee zijn alle balansposten opgeschoond. Het resultaat daarvan is dat er momenteel een bedrag van € 952.000 resteert, dat verdeeld dient te worden over de risicopartners Parkstad en Westelijke Mijnstreek, i.c. Sittard- Geleen. Op basis van de beëindigingsovereenkomst van de 3 risicopartners zal hiervan € 93.000 ten goede komen aan Sittard-Geleen en € 859.000 aan Parkstad.

De overige posten zijn kleinere mee- en tegenvallers in de begrotingsuitvoering.

1.3 Voorstel resultaatbestemming 2016

Het financiële resultaat over 2016 wordt met name gerealiseerd door lagere frictiekosten dan geraamd in de begroting en de vrijval van EFRO-gelden.

Er zullen ook nog in de jaren na 2016 frictiekosten optreden. Een inventarisatie van deze kosten is opgenomen in paragraaf 6.3: Risicobeheersing. Bovendien is in het kader van het jaarplan 2017 besloten voor het oplossen van knelpunten middelen in te zetten uit de reserve frictiebudget en is in het verlengde daarvan in de uitgangspunten voor de begroting 2018-2021 een voorstel opgenomen om structurele knelpunten in 2018 en 2019 tijdelijk te dekken uit de reserve fictiegelden in afwachting van een structurele dekking.

Om al deze kosten na 2016 incidenteel te dekken is een bedrag nodig van ruim € 1,0 miljoen. Om aan dat bedrag te komen is het noodzakelijk om het bedrag dat in 2016 overblijft van het frictiebudget ad € 339.000 toe te voegen aan de reserve frictiebudget.

De middelen uit hoofde van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling zijn programmagelden. Het voorstel is om het niet bestemde deel uit 2016 (€ 30.000) toe te voegen aan de voor 2017 beschikbare middelen.

De vrijval van middelen van de voorziening EFRO bedraagt € 859.000. Met het vaststellen van de beëindigingsovereenkomst is de discussie over de verdeling van middelen en dienen deze middelen als bate in de jaarrekening te worden verantwoord. Nu de finale afwikkeling een feit is kan een besluit worden genomen over de aanwending van de vrijvallende middelen. Een belangrijk criterium daarbij zal zijn dat de EFRO-middelen programmagelden zijn die beschikbaar zijn gesteld door Europa en niet door de deelnemende gemeenten. Het ligt dus voor de hand deze middelen uiteindelijk in te zetten voor programmadoeleinden. De planning is uiterlijk in het kader van het jaarplan 2018 aan het Algemeen Bestuur over de aanwending van deze middelen een besluit voor te leggen.

Het dan nog resterende saldo van € 8.000 zou in principe terug kunnen vloeien naar de gemeenten. De omvang is echter zo gering, dat wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de reserve werkbudget algemeen bestuur voor besteding aan programma activiteiten in 2017.

Samenvattend luidt het voorstel tot resultaatbestemming

Voorstel bestemming rekeningresultaat 2016	Bedrag x € 1.000
➤ Toevoeging reserve frictiegelden Parkstad	339
➤ Toevoeging reserve decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (30
➤ Toevoeging aan risicoreserve EFRO	859
➤ Toevoeging reserve werkbudgetten algemeen bestuur	8
Rekeningresultaat 2016	1.236

2 Kerntaken

2.1 Concrete activiteiten en resultaten in 2016

Naast de speerpunten zijn binnen Parkstad in 2016 een veelvoud van activiteiten uitgevoerd binnen de kernthema's. Hierna volgt een overzicht, waarbij de activiteiten zijn ingedeeld naar de hoofdfuncties:

- Platform
- Regionaal beleid
- Regionale Programmering
- Monitoring
- Instrumentontwikkeling
- Lobby

2.1.1 Platform

Samenwerking binnen Parkstad

Parkstad vormt in de eerste plaats een platform voor bestuurlijke afstemming en besluitvorming op de kernagenda thema's. In dat kader zijn het afgelopen jaar een heel scala aan activiteiten georganiseerd. Ze vormen de basis van de samenwerking en vragen veel capaciteit in de voorbereiding en de uitvoering

- 4 vergaderingen van het algemeen bestuur en 10 van het dagelijks bestuur;
- 5 - 8 vergaderingen per afzonderlijke Bestuurscommissie;
- 2 gezamenlijke bijeenkomsten van de voorzitters van de bestuurscommissies en de voorzitter van het dagelijks bestuur;
- 6 raadsinformatiebijeenkomsten;
- 2 college-regiodagen, waaronder een 2-daags bezoek van de colleges (met uitzondering van Nuth vanwege de collegewisseling) aan Münster;
- 10 nieuwsbrieven;
- Grensoverschrijdende samenwerking in de AG Charlemagne ondersteund via periodieke overleggen op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

De reis naar Münster vond plaats op 14 en 15 september. Daaraan namen 40 collegeleden uit Parkstad deel. Tijdens de reis werd kennis gemaakt met de belangrijkste cultuurhistorische aspecten van Münster en met een aantal projecten als onderdeel van het steunprogramma voor de regio, in principe vergelijkbaar met IBA Parkstad. Ook was er een interactieve vergadering, waarbij door middel van een app op de telefoon de collegeleden werd gevraagd naar hun standpunt in verschillende actuele stellingen over de Parkstadagenda en de samenwerking in de toekomst. Dit kon worden afgesloten met de conclusie dat er volledige eensgezindheid bestaat over het nut van de Parkstadsamenwerking.

Samenwerking en externe oriëntatie

Op 27 mei 2016 vond in Carbon6 het Energiecongres plaats, een samenwerking tussen Mijnwater, S-Built en Parkstad Limburg (PALET). Meer dan 110 enthousiaste ondernemers, bestuurders, innovatiemanagers en deskundigen waren aanwezig en hebben onderschreven dat onze regio voorop loopt in Nederland en daarmee een show-case is voor de regionale aanpak van de energietransitie. De centrale oproep was om het thema structureel op de regionale agenda te plaatsen om zodoende een belangrijke impuls te geven aan toekomst van de regio.

Door het gezamenlijk opstellen van kaders als de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Regionale en Lokale Woonvisie 2017-2021, is de samenwerking op Zuid-Limburgse schaal en de thematische afstemming tussen de gemeenten binnen Parkstad nóg beter dan voorheen uit de verf gekomen. Door de samenwerking bij Wonen op Zuid-Limburgse schaal, wordt het beleid van Parkstad steeds verder -ook buiten de regio- uitgerold. Het agenderen van kwalitatieve vraagstukken is op beide schaalniveaus meer tot zijn recht gekomen. Daarbij is de rol en de input van partners in de markt nog belangrijker geworden. Mede als gevolg van gewijzigde wetgeving.

Bij thema's waarbij diversiteit in beleid tussen gemeenten of tussen de drie subregio's in Zuid-Limburg bestaat, wordt door bijvoorbeeld de provincie, corporaties en zorgpartijen aangedrongen op meer gezamenlijke afstemming om tot betere of effectievere maatregelen te komen.

Eind 2016 heeft een visiesessie plaatsgevonden tussen de Bestuurscommissie Wonen en Herstructurering, de corporaties verenigd in het ROW en huurdersbelangenorganisaties verenigd in het ROH. Daarbij heeft afstemming plaatsgevonden over de agenda's van de drie organisaties en is besproken hoe de afstemming daartussen eventueel geïntensiveerd kan worden. Onderzocht wordt of tot verregaande samenwerking kan worden gekomen in regionale prestatieafspraken. Daarbij mogelijk aansluitend bij de thema's uit de Regionale en lokale Woonvisie 2017-2021: Particuliere woningvoorraad, betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale huurwoningen, afstemming van wonen en zorg, huisvesting van urgente doelgroepen, verduurzaming en energetische prestaties, investeringen in de vrije sector huur en inzet voor leefbaarheid. Het betreft hierbij thema's, die per partij anders scoort in prioritering en die leiden tot verdeelvraagstukken waarbij het meer voor de hand ligt dat die op regionaal niveau dan op lokaal niveau worden tot hun recht komen. Daarbij moet ook geconstateerd worden, dat bepaalde aspecten van het thema Wonen en zorg voornamelijk op tafel van WMO, zorg en welzijn van de gemeenten liggen. Deze gemeentelijke taken –die overigens van grote invloed zijn op volkshuisvestelijke vraagstukken en daarmee op de kwantitatieve en kwalitatieve woningmarktprogrammering- zijn niet gelinkt aan de kernagenda van Parkstad Limburg. Dit leidt daardoor tot nogal wat vraagstukken op het gebied van governance en draagvlak.

Binnen BZK heeft het krimpteam in 2016 een volledig nieuwe samenstelling gekregen. Het team heeft in 2016 gewerkt aan een nieuw voorstel voor samenwerking met krimpregio's op het gebied van regio aanpak. Door intensieve uitwisseling over de thema's die in het kader van krimp specifiek voor Parkstad essentieel zijn is getracht het krimpteam zoveel mogelijk mee te nemen in de ambitie van Parkstad.

2.1.2 Regionaal Beleid

Energietransitie

In 2015 hebben de acht gemeenteraden unaniem het kaderstellende energietransitiebeleid (Parkstad Limburg Energietransitie: PALET 1.0 en 2.0) vastgesteld. In 2016 heeft de bestuurscommissie ruimte dit beleid omgezet in een regionaal uitvoeringsprogramma PALET 3.0, waarbij de ambitie om in 2040 een energie neutrale regio te zijn is vertaald in concrete acties en projecten voor de eerste periode 2016-2020. PALET 3.0 is tot stand gekomen door een intensieve samenwerking tussen Parkstad, de acht gemeentelijke energicoördinatoren en externe experts. De innovatieve werkwijze en de gestructureerde procesmatige aanpak van PALET mag rekenen op landelijke aandacht. Zo is Parkstad een aantal keren uitgenodigd om in den lande PALET toe te lichten. De VNG heeft Parkstad benoemd tot één van de drie koplopers in Nederland als het gaat om regionale energiestrategieën.

POL

De afgelopen jaren heeft Parkstad verder geïnvesteerd in de samenwerking op Zuid-Limburgs niveau, dat onder meer zijn beslag heeft gekregen in de uitwerkingen van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL). In het kader van deze POL-uitwerkingen is in het voorjaar 2016 de 'Bestuursovereenkomst Regionale Afspraken Zuid-Limburg' door 18 Zuid-Limburgse colleges en het college van GS ondertekend.

Met het oog op de veranderende landelijke ruimtelijke ordeningswetgeving, is de bestuurscommissie Ruimte in 2016 gestart met een voorbereidingstraject/analysefase om te onderzoeken welk planologisch-juridisch instrument sturing kan geven aan de toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkeling van de regio. De vigerende intergemeentelijke structuurvisie uit 2009 vormt het uitgangspunt, aangevuld met de mid-term review uit 2015, het POL en de actuele POL-uitwerkingen.

Retail

Onder regie van de bestuurscommissie economie & toerisme is in samenwerking met de gemeenten het retaildossier in 2016 extra kracht bij gezet. Op 12 mei 2016 vond de tweede bestuursconferentie plaats waarbij de portefeuillehouders economie, ruimte en wonen keuzes hebben gemaakt over de belangrijkste winkelgebieden in de regio. De hiërarchie van de winkelgebieden in Zuid-Limburg is uitgewerkt en vertaald in een retailpiramide en deze centra zijn op kaart afgebakend. Eind 2016 hebben in Parkstad sessies plaatsgevonden met stakeholders en raadsleden. Tevens vindt op Zuid-Limburgse schaal afstemming en (bestuurlijke) advisering plaats over casuïstiek betreffende detailhandel.

Bedrijventerreinen

In 2016 is een eerste gesprek gevoerd over het toekomstperspectief voor bedrijventerreinen (mede in relatie tot behoefte afnemers en bereikbaarheid Buitenring) en is uitgesproken om in 2017 hier uitvoering aan te geven. Waarbij ook herstructurering/revitalisering van specifieke locaties aan de orde komt.

Structuurvisie wonen

In 2016 is de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg door 18 gemeenten in procedure gebracht en door 16 gemeenten vastgesteld en daarmee zelfbindend voor die gemeenten. Aanleiding was een actieprogramma Zuid-Limburg dat door de gemeenten in Zuid-Limburg en de provincie is opgesteld in het kader van het samenwerkingsverband Kompas Zuid-Limburg. Op basis daarvan is een convenant getekend met het Rijk om versnippering, verdeeldheid en concurrentie in Zuid-Limburg aan te pakken. Eén van de doelen van Kompas was een Zuid-Limburgse structuurvisie. Deze structuurvisie (SVWZL) is een gezamenlijke, Zuid-Limburgse ruimtelijke visie op de woningmarkt. Daarmee hebben gemeenten expliciet uitgesproken, dat ruimtelijke ontwikkelingen binnen de ene gemeente directe invloed hebben op andere gemeenten. Ook erkennen zij met deze gemeenschappelijke aanpak, dat onderlinge concurrentie, leidt tot negatieve effecten die uiteindelijk ten koste gaan van de kracht van de regio. Het kader voor de SVWZL is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL, 2014), met ruimtelijke principes, als “meer stad, meer land” (meer contrasten tussen stedelijk en landelijk gebied en concentreren van grootschalige ontwikkelingen in de steden) en dynamisch voorraadbeheer (eerst verbeteren wat er al is, in lijn met de al eerder van Rijksweg verplicht gestelde Ladder voor Duurzame Verstedelijking die voorschrijft om eerst naar de regionale behoefte te kijken en in hoeverre deze kan worden opgevangen in bestaand vastgoed, voordat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen aan de orde kunnen zijn). De werking van de structuurvisie is geborgd in een provinciale verordening die in december 2016 gewijzigd is vastgesteld. De provincie zal op basis van die verordening optreden tegen gemeenten die zich niet aan de beleidsafspraken uit deze visie houden. Enerzijds betreft het dus een vrijwillig commitment aan de kaders, anderzijds wordt dwingend door de provincie toegezien op de naleving.

Regionale en lokale Woonvisie

Sinds 1 juli 2015 is de herziene woningwet van kracht. Deze wet heeft de verhoudingen tussen gemeente, huurderbelangenverenigingen en woningcorporaties drastisch gewijzigd. Bovendien dienen gemeenten vanwege de nieuwe Woningwet over een Woonvisie te beschikken, waarop woningcorporaties een ‘bod’ kunnen doen om samen met gemeenten en huurdersorganisaties tot prestatieafspraken te komen. Bovendien is de volkshuisvestelijke opgave binnen parkstad en Zuid-Limburg sterk gewijzigd. De opgave is steeds meer gericht op vervanging van en vernieuwing in de bestaande voorraad en herbestemming, in plaats van op uitbreiding. De leegstandsproblematiek is verschoven van de huursector naar de koopsector. Daarnaast hebben zich grote wijzigingen voorgedaan in het sociale domein, die ook grote effecten hebben op volkshuisvestelijke vraagstukken.

2.1.3 Programmering

PALET

In 2016 is het Uitvoeringsprogramma PALET 3.0 door de bestuurscommissie ruimte vastgesteld. In dit programma zijn voor de eerste uitvoeringsfase 2016-2020 acties, maatregelen en projecten benoemd die de komende jaren worden uitgevoerd om de energietransitie in Parkstad aan te jagen. Inmiddels is een aantal thematafels (o.a. sociale woningvoorraad, scholen, zonneweides, windenergie, verduurzamen gemeentelijk vastgoed, communicatie) ingericht waarbij op specifieke onderdelen van het Uitvoeringsprogramma de diepgang wordt opgezocht en projecten worden uitgewerkt en voorbereid voor uitvoering.

Zonnepanelen

De voorbereidingen van het Zonnepanelenproject Parkstad zijn in 2016 afgerond. Zo is een website ingericht waar circa 3.300 huishoudens hun vrijblijvende interesse kenbaar maakten en in de gelegenheid waren om vragen te stellen, is de verordening door de gemeenteraden vastgesteld en is de aanbestedingsprocedure voor de serviceprovider met succes afgerond. De aanbesteding heeft vertraging opgelopen wegens een kort geding. Nadat de Rechtbank de aanbestedende dienst, Parkstad Limburg op alle punten in het gelijk heeft gesteld, is de procedure voortgezet en afgerond. Dit heeft geleid tot het gunnen van de opdracht aan Volta Limburg, die de uitvoering van het Zonnepanelenproject Parkstad namens de gemeenten op zich zal nemen. De gemeente Nuth heeft deelname aan het project nog in beraad. In de andere zeven gemeenten start de uitvoering begin 2017.

Retail

In Parkstad is in 2016 al extra inzet op het retaildossier gepleegd door onder meer de regionale inzet van Streetwise en het supermarktdossier. In maart heeft de bestuurscommissie economie & toerisme een convenant met Aldi gesloten om samen te zoeken naar win-win situaties. Dit is tevens de basis voor de gesprekken met de andere supermarktketens die actief zijn in de regio. De bestuurscommissie economie & toerisme heeft bij haar besluit over het geactualiseerde retailbeleid opdracht gegeven om te werken aan een uitvoeringsprogramma retail. In 2016 is bij de provincie Limburg een subsidieaanvraag ingediend om in gezamenlijkheid deze programmatische aanpak vorm te geven.

Toerisme

Voor wat betreft toerisme is in 2016 - naast de Leisurering, toeristisch hergebruik van cultureel erfgoed en de WTTC prijs - een eerste aanzet gemaakt voor een ambitiedocument Toerisme. Hierbij is gebruikt gemaakt van een innovatieplatform van investeerders.

Ook is een integraal fietsprogramma gemaakt met daarin keuzes voor regionale toeristische fietsroutes.

Promotie en acquisitie

In 2016 is deelgenomen aan beurzen en bijeenkomsten (Provada, ExpoReal en Dag van MKB) en gewerkt aan een regionale invulling van promotie en acquisitie i.r.t. werkgelegenheid en ondernemerschap (bijv. Ondernemershuis, bedrijvencontactpunt).

BIHTS

In 2016 heeft een wijziging plaatsgevonden in de uitvoering van een deel van de businesscase BIHTS. Er is een directeur/bestuurder aangesteld (Henk Roelofs) en de naamgeving is gewijzigd om meer 'smoel' te geven aan het expertisecentrum S-Built. Tevens wordt gewerkt aan het verder verbinden van de Parkstad-dossiers met S-Built, waaronder de uitvoering van PALET. De innovatie van het MKB wordt nog steeds gestimuleerd met de Voucherregeling. De uitvoering van deze regeling is per 1 april 2016 overgegaan van LIOF naar Parkstad.

Vraag en aanbod woningen

De toenemende vraag naar huurwoningen en het aanpakken van de leegstand van particuliere woningen is door Parkstad omgezet in een aantal voorbeeldprojecten als:

- De pilot inponden, waarbij particuliere woningen worden gekocht, gerenoveerd en vervolgens gegarandeerd afgezet bij een corporaties om te worden opgenomen in de reguliere exploitatie (DAEB).
- De businesscases hoogbouw Parkstad, waarbij particuliere meergezinswoningen -die op middellange termijn het einde van hun levensduur naderen- worden opgekocht, tijdelijk geëxploiteerd en vervolgens geamoveerd.
- Daarnaast wordt uitponden door corporaties ontmoedigd en wordt in het kader van huisvesting van urgente doelgroepen door enkele gemeenten lokaal onderzocht welke particuliere een maatschappelijke panden kunnen worden ingezet als sociale huurwoning.

Decentralisatie in de zorgsector

De gevolgen van de decentralisatie en van het scheiden van wonen en zorg voor volkshuisvesting krijgen zowel binnen Parkstad alsook sinds 2016 binnen de Provincie steeds meer aandacht. Sinds 2016 wordt samen met provincie, zorgpartijen en corporaties onderzocht welke acties moeten worden ondernomen. Deze acties zijn uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma, dit als aanvulling op het regionale uitvoeringsprogramma en de lokale versies, die in 2017 naar aanleiding van de Regionale en Lokale Woonvisie wordt opgesteld. Besluitvorming over het uitvoeringsprogramma vindt in 2017 plaats.

Veranderende regelgeving/verhuurderheffing

De verhuurderheffing heeft in 2015 een grote streep door een aantal business cases van Parkstad gezet. In 2016 is met succes zwaar ingezet op de lobby richting Den Haag. Door de amendering van de wet is nu vrijstelling voor 20 jaar verhuurderheffing afgegeven voor die particuliere complexen die voor 2022 worden verworven met het doel ze tijdelijk bij corporaties onder te brengen, te exploiteren en vervolgens te slopen.

Woningmarktprogrammering.

Zowel de Regionale Woonvisie als de Structuurvisie geven input voor de wijze waarop de woningmarktprogrammering geactualiseerd moet worden. De prioritering tussen de thema's en verdeelvraagstukken die lokaal, subregionaal en regionaal gaan spelen, moet in 2017 plaatsvinden. Regulier is reeds op grond van de uitgangspunten van de structuurvisie en in de geest van de nog vast te stellen Woonvisie gehandeld bij concrete aanvragen voor woningmarktplannen (denk bijvoorbeeld aan de inzet van plancapaciteit en op termijn van het sloopfonds).

Prestatieafspraken.

In 2016 is voor het eerst op grond van de Woningwet door binnen de nieuwe constellatie van gemeenten, corporaties en huurdersbelangenorganisaties gewerkt aan de prestatieafspraken voor 2017. De regio heeft hierin geen rol gehad. Op grond van de ervaringen met de lokale prestatieafspraken lijkt er bij bepaalde partijen draagvlak te zijn voor regionale prestatieafspraken. Dit zal in 2017 nader worden onderzocht. De op grond van de Woonvisie nog op te stellen uitvoeringsprogramma's (regionaal en lokaal), zullen hierbij een rol kunnen spelen.

Palet Sociale Woningvoorraad.

Het overleg met corporaties is hervat. Onderzocht wordt of Parkstad de corporaties kan ondersteunen bij belemmeringen in de verduurzaming van hun vastgoed (bijvoorbeeld rijksbeleid of financieel). Verduurzaming is een thema dat door zowel corporaties als door de huurdersbelangenorganisaties is aangedragen als mogelijk thema voor regionale prestatieafspraken.

Studentenhuisvesting.

Eind 2016 is toegewerkt naar de overdracht van het pilotproject Studentenhuisvesting naar (één van) de deelnemende gemeenten Kerkrade, Heerlen, Simpelveld. Vanwege de gecoördineerde inzet richting de ministeries BZK en Justitie en richting IND en de relaties die hier onderhouden worden vanuit het brede taalveld van Wonen en Herstructurering, lijkt enige mate van betrokkenheid van het programmamanagement van Parkstad relevant. De projectkosten worden echter door de drie gemeenten gedragen.

Aanleg Buitenring

In 2016 is op verscheidene weggedelen in diverse gemeenten gewerkt aan de aanleg van de Buitenring. Daarnaast is vanuit de regio met provincie en gemeenten overlegd over vervroegde openstelling, de overdracht van weggedelen, de bewegwijzering en de invulling van de inspanningsverplichtingen.

Treinagenda Parkstad

In 2016 is verder gewerkt aan de voorbereiding van de elektrificatie van het spoor tussen Landgraaf en de Duitse grens. Ministerie en provincie hebben daarnaast het besluit genomen tot uitvoering van de spoorverdubbeling tussen Heerlen en Landgraaf. Parkstad heeft zich jarenlang ingezet voor de elektrificatie en spoorverdubbeling, beide noodzakelijk voor betere grensoverschrijdende verbindingen (o.a. IC Eindhoven-Heerlen-Aken/Keulen), voor elkaar te krijgen. De lobby vanuit de regio heeft uiteindelijk in de Tweede Kamer geleid tot het beschikbaar stellen van € 30 miljoen aan rijksmiddelen.

De totale kosten bedragen € 60 miljoen. Parkstad heeft hiervoor een bedrag van € 2 miljoen beschikbaar gesteld uit de middelen van de Decentralisatie uitkering. Naast de geldelijke bijdrage werkt de regio samen met de provincie, gemeenten en bewoners aan de voorbereiding en inpassing van het dubbelspoor

Duurzame mobiliteit

Vanuit de sector mobiliteit is er de ambitie om een inbreng te leveren aan PALET. In dat kader is in 2016 het EU-project REFORM goedgekeurd, waarin Parkstad samen werkt aan de versterking van beleid en implementatie van duurzame mobiliteit

2.1.4 Monitoring

Wijkeraanpak

Provincie Limburg heeft voor de 5 projecten binnen Parkstad in het kader van de wijkeraanpak (en 5 buiten Parkstad) in 2016 onderzocht of deze door gewijzigde inzichten of omstandigheden zouden moeten worden aangepast. Dit heeft daar niet toe geleid. Volgens planning lopen de projecten nog een aantal jaren door. Momenteel is er geen aanleiding om bij te sturen. E.e.a. is opgetekend en vastgesteld door GS.

Opgave Parkstad.

Berichtgevingen en prognoses over zogenaamde afzwakkende krimp hebben binnen parkstad niet geleid tot een andere houding ten aanzien van de opgave. Er is binnen Parkstad op grond van het consequent toepassen van bronnen voldoende vertrouwen in de meerjarige data en die maken dat ambtelijk en bestuurlijk standvastig met signalen wordt omgegaan. Bij wonen en zorg speelt echter wel ontbreken van doorontwikkelde data op waardoor nog onvoldoende helder is welke acties door welke partijen met vertrouwen kunnen worden ingezet.

2.1.5 Instrumentontwikkeling

MORO

In het kader van de AG Charlemagne participeert de regio in het project MORO (Modellvorhaben der Raumordnung), waarbij samen met de andere partners wordt onderzocht welke data en informatie over bijvoorbeeld bevolkingsontwikkeling, economie (arbeidsmarkt, werkloosheid) en ruimtelijke ontwikkeling aan weerszijden van de grens voorhanden is en in hoeverre deze te harmoniseren is.

Streetwise

Per 1 oktober 2016 wordt de aanpak "Streetwise" uitgevoerd onder de vlag van Parkstad. Uitgangspunt hierbij is om deze aanpak in 2017 te verbreden naar meerdere, zo niet alle, Parkstadgemeenten.

2.1.6 Lobby

Om vorm te kunnen geven aan de intensivering van de lobby en subsidiestrategie van de gedeelde agenda IBA / Parkstad Limburg / Heerlen is er in 2016 gewerkt aan het op orde brengen van de basis door een continue informatie stroom op gang te brengen, netwerken & verbindingen te leggen én te delen. Hierdoor is het mogelijk voortdurend kansen en mogelijkheden op te pikken. Basis hiervoor was een nadere uitdieping van dossiers resulterend in scans. Er is een verbreding en aansluiting op netwerken en programma's gerealiseerd.

Concreet is er op het terrein van de herstructurering van de vastgoedmarkt o.m. een subsidieaanvraag 'Superlocal' geïnitieerd, internationale kennisuitwisseling rond centrumontwikkeling Heerlen in uitvoering en het 'Open Sites' project in INTERREG VA Euregio Maas Rijn in ontwikkeling; Voor Palet zijn er 2 subsidieaanvragen in ontwikkeling als hefboom voor de uitvoeringsagenda, terwijl er een subsidiescan voor PALET gepresenteerd is tijdens het Energiecongres Parkstad. Voor het Mijnwateproject (een drager van de energietransitie PALET) is € 1,7 miljoen subsidie toegekend en voor het Smart Urban Mobility Plan voor PL is ca. € 0,3 Miljoen toegekend.

Voor de IBA projecten Gebrookerbos is via INTERREG VA N'-power een projectbijdrage van € 0,52 miljoen (inclusief Provincie Limburg) verkregen.

Tijdens een hoog bestuurlijk bezoek aan Brussel is gelobbyd voor de IBA, PALET, Smart Services en de Euregionale mobiliteit. De IBA stond centraal in een sessie tijdens de zgn. Open Dagen in oktober in Brussel.

2.2 Besteding werkbudgetten 2016

Voor de uitvoering van kerntaken hadden de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur in 2016 de beschikking over een budget van € 1.093.000. Dit bedrag is de optelsom van het bedrag uit de begroting 2016 (na 1^e wijziging) ad € 458.000 en de saldi van de reserves werkbudgetten per ultimo 2015 van € 635.000. Via de 2^e begrotingswijziging 2016 zijn de saldi van deze reserves begrotingstechnisch toegevoegd aan de werkbudgetten. Voor de dekking van het tekort op de Regionale Initiatieven is in de bestuursrapportage 2016 het budget verlaagd met € 4.225. Dit vanwege het feit dat de gemeente Onderbanken niet langer bereid was enkele initiatieven mede te financieren.

Bestuursorgaan	Budget 2016 conform jaarplan (= begroting, incl. 1 ^e wijziging)	Saldo reserve werkbudget per ultimo 2015	Bestuursrapportage 2016	Totaal beschikbaar in 2016	Realisatie 2016	Saldo reserve werkbudget per ultimo 2016
Wonen en Herstructurering	65	75		140	51	89
Ruimte	50	270		320	321	-1
Mobiliteit	90	40		130	66	64
Economie en Toerisme	131	103		234	215	19
Dagelijks Bestuur	122	147	-4	265	89	176
Totaal	458	635	-4	1.089	742	347

Uit de tabel blijkt dat in 2016 een bedrag van € 742.000 door de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur is bestemd voor het uitvoeren van activiteiten. Hierdoor is in 2016 voor een bedrag van € 288.000 ingeteerd op de reserves voor de werkbudgetten (omvang reserve eind 2015 € 635.000; eind 2016: € 347.000). Daarmee komt het einde in zicht van de mogelijkheid voor de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur om restant middelen uit voorgaande jaren in te zetten. Aan restant middelen werd in 2014 een bedrag van totaal € 1,6 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag is dus binnen drie jaar geslonken met bijna € 1,3 miljoen tot € 347.000.

Ten opzichte van de ramingen in het jaarplan 2016 zijn de werkelijke uitgaven van het dagelijks bestuur het meest achtergebleven, namelijk met € 176.000. In het jaarplan waren binnen dit budget ramingen opgenomen als een soort garantstelling voor incidentele kosten, zoals Grensinformatie Punt en de lobbyist. Hiervoor zijn andere dekkingsmiddelen gevonden (werkgelegenheidsfonds, nog beschikbare balanspost). Bovendien is door de toekenning van de WTCC-prijs en de follow up daarvan een zodanig beslag gelegd op de capaciteit dat onderdelen van het communicatieplan, zoals vernieuwing van de website, is vertraagd.

Het is staand beleid om programmagelden, die in enig jaar niet worden besteed, beschikbaar te houden voor programma-activiteiten in het daaropvolgende jaar. In lijn hiermee heeft het algemeen bestuur op 12 oktober 2016 (in het kader van de bestuursrapportage 2016) besloten:

1. Tot het instellen van een reserve werkbudget Algemeen Bestuur (en de afzonderlijke reserves op te heffen);
2. De in enig jaar overblijvende middelen uit de werkbudgetten toe te voegen aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur.

Concreet betekent dit dat in 2017 een bedrag van € 347.000 kan worden toegevoegd aan de werkbudgetten ten laste van de reserve werkbudget. Dit is ook geëffectueerd in het jaarplan 2017 met de kanttekening dat daarbij is uitgegaan van een beschikbaar bedrag van € 350.000. Het verschil van € 3.000 zal worden ingelopen bij de bestuursrapportage 2017.

2.3 Financieel overzicht programma kerntaken

Totaal is in de begroting 2016 na verwerking van het jaarplan 2016 voor het programma kerntaken een budget opgenomen van € 2.569.000 plus € 400.000 storting in de reserve Ringwegen (zie volgende pagina).

Dit bedrag bestond uit een:

- Onverdeeld activiteitenbudget van € 458.000, inclusief € 58.000 uit het financieel resultaat 2014.
- Bedrag van € 1.170.000 voor het afdekken verplichtingen uit voorgaande jaren van het Regiofonds: BIHTS (€ 670.000) en Oostflank Brunssum (€ 500.000).
- Bedrag van € 941.000 voor regionale initiatieven.

In de 2^e begrotingswijziging behorend bij de bestuursrapportage 2016 (oktober 2016) zijn de restant middelen van 2015 van de werkbudgetten (€ 635.000) begrotingstechnisch toegevoegd aan de activiteitenbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur.

Ook zijn in de 2^e begrotingswijziging de besluiten verwerkt over de bijdragen ten laste van de reserve werkgelegenheidsfonds (Nedcar € 159.500 en het Grensinformatiepunt € 50.000).

Tenslotte is in de 2^e begrotingswijziging het werkbudget met € 4.225 verlaagd als dekking voor de wegvallende inkomsten voor regionale initiatieven.

In december 2016 is via de 3^e begrotingswijziging 2016 een bedrag van € 2.930.000 als baten en lasten toegevoegd aan de begroting. Dit betreft het deel van de middelen van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling dat regionaal wordt ingezet en door de gemeente Heerlen aan Parkstad is overgemaakt. Op 12 oktober heeft het dagelijks bestuur de middelen van deze 1^e tranche toegekend aan een aantal projecten

- Spoorverdubbeling in kader van de intercity naar Aken;
- Aanpak Particulier Bezit;
- Aanpak Hoogbouwflats – casus 1 (Kerkrade);
- De onderdelen b, c, e, h en f uit het project Leisure-Ring.

Het budget 2016 voor het programma kerntaken kwam daardoor in de begroting 2016 na de 3^e wijziging wijziging uit op € 6.340.000, plus € 400.000 storting in de reserve ringwegen.

Programma kerntaken	2016, incl. 1 ^e wijziging	2 ^e en 3 ^e wijziging	2016 na 3 ^e wijziging	Realisatie 2016	Verschil
Exploitatielasten					
• Werkbudget activiteiten	458	631	1.089	742	347
• Regionale projecten bevolkingsdaling		2.930	2.930	2.900	30
• Verplichtingen/ Stortingen Regiofonds (Buitenring: zie storting reserve)	1.170		1.170	1.170	0
• Budgettair neutrale activiteiten (regionale initiatieven)	941		941	941	
• BDU				46	- 46
• Projecten werkgelegenheidsfonds		210	210	210	
• Overige projecten				157	- 157
Totale lasten	2.569	3.971	6.340	6.166	174
Baten					
• Decentralisatie uitkering bevolkingsdaling		2.930	2.930	2.930	
• BDU				46	46
• Bijdragen Budgettair neutrale activiteiten	941	- 4	937	934	- 3
• Overige projecten				157	157
Totale baten	941	2.926	3.867	4.067	200
Exploitatieresultaat (=baten – lasten)	- 1.628	- 845	- 2.473	- 2.099	374
Mutaties reserves					
• Storting reserve Buitenring (Verplichting)	400		-400	-400	
• Bestemming resultaat 2014	58		58	58	
• Inzet reserves werkbudget		635	635	288	347
• Inzet werkgelegenheidsfonds		210	210	210	
Resultaat Programma Kerntaken	-1.970	0	- 1.970	- 1.943	27

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten € 174.000 lager. De baten zijn € 200.000 hoger. Per saldo is er dus een exploitatieresultaat dat € 374.000 positiever is dan in de begroting. Hiertegenover staan lagere bijdragen uit de reserves dan begroot, waardoor per saldo het resultaat ten opzichte van de begroting € 27.000 positief is. De belangrijkste oorzaken voor de afwijkingen zijn:

- In de bestuursrapportage is uitgegaan van een volledige besteding van de werkbudgetten, inclusief de daarvoor beschikbare reserves. In 2016 is daarvan een bedrag van € 347.000 niet besteed. Dit bedrag wordt dan ook niet onttrokken aan de reserves (en voor besteding doorgeschoven naar 2017). Voor het rekeningresultaat 2016 zijn hierdoor de afwijkingen in de bestedingen van de werkbudgetten neutraal (lagere lasten en lagere bijdragen uit reserves).
- In 2016 is voor een aantal projecten en activiteiten die tot de kerntaken worden gerekend een bijdrage van derden ontvangen. Totaal gaat het om een bedrag van € 157.000. Deze bijdragen zijn toegevoegd aan de middelen van bestaande projecten c.q. voor deze activiteiten zijn specifieke projectrekeningen geopend. Het gaat om de volgende projecten en activiteiten:
 - Project Regionale Transformatie / Festival van de Toekomst: € 75.000
 - Promotie en acquisitie bijdragen derden: € 36.000
 - Streetwise: € 21.000
 - RCE Samenwerking: € 25.000

Ook voor dit onderdeel geldt dat de baten en lasten even hoog zijn en dat er geen effect is op het rekeningresultaat

- Van de beschikbare middelen van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling is € 30.000 niet bestemd. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het rekeningresultaat 2016.
- Per saldo is er een tekort op de regionale initiatieven van € 3.000. Ook dit bedrag is van invloed op het rekeningresultaat 2016.

De conclusies ten aanzien van het programma kerntaken in financiële zin zijn, dat:

- De lasten binnen het beschikbare budget zijn gebleven;
- De bestuurscommissies en het dagelijks bestuur wederom voortvarend zijn in het initiëren van activiteiten, hetgeen zich heeft vertaald in een bestemd bedrag van € 742.000, terwijl initieel (exclusief de middelen uit voorgaande jaren) € 400.000 beschikbaar was.
- desalniettemin toch ook nog voor bestemming in 2017 een bedrag van € 347.000 resteert.

3 Flexibele Schil

Naast thema's die behoren tot de Kernagenda en waarvan de financiering loopt via de regiobijdragen van de gemeenten is er binnen de samenwerking plaats voor een flexibele schil, waarbij partijen elkaar kunnen vinden via de coalition of willing.

In 2015 bekrachtigden de acht colleges de voortzetting van de AG Charlemagne Grensregio als eerste onderwerp binnen de flexibele schil. De gemeenten Brunssum en Landgraaf stelden een restrictie aan de termijn van deelname. In 2016 heeft de gemeente Brunssum de restrictie aan de termijn losgelaten.

In 2016 werden de jaarlijkse activiteiten gecontinueerd, zoals de Nacht der Unternehmen, het Detailhandelforum en de Ondernemersbijeenkomst. Tijdens de Ondernemersbijeenkomst van september werd een korte enquête gehouden onder de bezoekers. Hieruit bleek dat de ondernemers zowel de bijeenkomsten als de onderwerpen hoog waarderen en als zeer interessant ervaren.

Het project CharlemagneEbus werd in 2016 voortgezet. Arriva en ASEAG maakten samen een projectschets, die werd opgenomen in de Interregaanvraag van AVV. De aanvraag werd in 2016 ingediend.

Begin 2016 werd besloten deel te nemen aan het MORO-project (Modellvorhaben der Raumordnung) dat als doel heeft grensoverschrijdende data te verzamelen en te harmoniseren. Voor Charlemagne Grensregio ligt het zwaartepunt op bevolkings- en nederzettingsstructuur.

Het jaarlijkse gezamenlijke bezoek aan de Expo Real in München leidde ertoe dat ook de Deutschsprachige Gemeinschaft van België samen met SPI (Wirtschaftsförderungsagentur provincie Luik) in 2017 als partner zal deelnemen aan de stand Aachen 1A. De stand Aachen 1A heeft een belangrijke netwerkfunctie en biedt volop gelegenheid om in contact te komen met potentiële investeerders.

Foto: gezamenlijk bezoek Vorstand aan Expo Real München

In april werd Regio Parkstad Limburg in de categorie “Beste Reisbestemming ter Wereld” van de Tourism for Tomorrow Award 2016 tot winnaar uitgeroepen. Na het behalen van de award is door de bestuurscommissie Economie en Toerisme besloten vanuit Parkstad een bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen voor het gezamenlijk communicatiebudget met de provincie, dat € 100.000 bijdraagt. Het aandeel van Parkstad in dit budget (€ 50.000) wordt gedekt uit het van vorig jaar nog beschikbare bedrag van het project “Dit is Parkstad Limburg” ad € 27.150 en voor € 22.850 uit het werkbudget van de bestuurscommissie E&T, vanuit het onderdeel “Dit is Parkstad”

Naast de bijdrage van de provincie van € 100.000 is in 2016 aan de 8 colleges van B&W een bijdrage gevraagd van totaal € 100.000 volgens de Parkstad verdeelsleutel. Met uitzondering van Onderbanken hebben de gemeenten financieel hun aandeel bijgedragen.

Programma flexibele schil	2016, incl. 1 ^e wijziging	2 ^e en 3 ^e wijziging	2016 na 3 ^e wijziging	Realisatie 2016	Vershil
Exploitatielasten					
• AG Charlemagne	50		50	50	
• WTTC		197	197	199	-2
Totale lasten	50	197	247	249	-2
Baten					
• Bijdragen gemeenten	50	97	147	149	2
• Bijdrage provincie		100	100	100	
Totale baten	50	197	247	249	2
Exploitatieresultaat (=baten – lasten)	0	0	0	0	0
Mutaties reserves					
Resultaat Programma Kerntaken	0	0	0	0	0

Het financiële resultaat van het programma in 2016 is – net als in de begroting - nihil.

4 Bedrijfsvoering en Regiobijdragen

4.1 Bedrijfsvoering

Uitbesteden bedrijfsvoering

Op 27 november 2013 is het stappenplan toekomst regionale samenwerking door het Parkstadbestuur als uitgangspunt vastgesteld voor de transformatie van Parkstad. Gelijktijdig werd aan de directie van het Parkstadbureau opdracht gegeven het stappenplan uit te voeren binnen de vastgestelde financiële kaders. Na een uitgebreid inventarisatie- en offertetraject is in 2015 besloten de bedrijfsvoering in te vullen via een mix van uitbesteden van taken op het terrein van huisvesting, facilitaire dienstverlening, administratie en ICT in combinatie met het in beperkte mate in eigen beheer uitoefenen van taken die dicht bij het primaire proces staan (officemanagement, hrm en controlling). Dit laatste heeft geleid tot een zeer bescheiden en budgettair neutrale bijstelling van de formatie.

In 2015 is de uitbesteding van de facilitaire dienstverlening, huisvesting en ICT geëffectueerd. Medio 2016 is besloten over de wijze van uitbesteding van de financiële en salarisadministratie. Door de keuze voor een mix van externe ondersteuning bij de salarisadministratie en bij het gebruik van de financiële pakketten en het in eigen beheer voeren van de financiële administratie zelf zal de formatie uitgebreid worden met circa 1,0 fte. Hiervan is sinds begin 2017 0,6 fte vast bezet en wordt – in afwachting van een vaste invulling nog 0,4 fte ingehuurd. Ook op het gebied van personeelsbeleid worden de taken vooralsnog ingevuld via inhuur. De uitbreiding van de deze formatie wordt gedekt binnen het budget voor bedrijfsvoering.

In 2016 is de controle van de jaarrekening opnieuw aanbesteed en heeft de gunning daarvan plaatsgevonden.

Bedrijfsvoering 2016

In de begroting 2016 was voor bedrijfsvoering oorspronkelijk een bedrag opgenomen van structureel € 268.000. Vanwege de enigszins gewijzigde invulling (waardoor een deel in eigen beheer wordt uitgevoerd) is in het kader van jaarplan een bedrag van € 35.000 overgeheveld van de bedrijfsvoering naar de kernformatie. De kernformatie is in overeenstemming daarmee verhoogd van 9,5 fte naar 10,1 fte, waardoor de functie van officemanagement volwaardig kon worden ingevuld.

Voor de bedrijfsvoering was in 2016 daardoor een budget beschikbaar van € 233.000 (exclusief € 50.000 voor frictiekosten huisvesting en organisatie). De uitgaven voor de bedrijfsvoering zijn in 2016 uitgekomen op € 270.000. De kosten zijn als volgt verdeeld:

Huisvesting en bedrijfsvoering 2016	Begroting	Realisatie	Afwijking
Huisvesting	56	56	
ICT	42	50	8
Facilities	20	31	11
Administratie en planning en control	80	90	10
Organisatiekosten en hrm	35	43	8
Totaal	233	270	37

De overschrijding van € 37.000 wordt veroorzaakt door hogere kosten voor:

- ICT door implementatiekosten en door meer werkplekken dan geraamd bij de opstelling van de begroting;
- Inhuur van extra capaciteit i.v.m. het op orde brengen van het contractenbeheer;
- Hogere accountantskosten dan geraamd in de begroting. De kosten voor de accountant bedragen per jaar € 20.000 op basis van een aanbestedingsronde, terwijl was uitgegaan van € 10.000 (de helft van het bedrag dat voor de transitie werd betaald). Deze meerkosten zijn structureel.

De hogere kosten voor de bedrijfsvoering worden in 2016 opgevangen binnen het frictiebudget.

4.2 Kernformatie en bezetting

Voor de kernformatie van 10,1 fte was in 2016 een budget beschikbaar van € 871.000 (€ 836.000 volgens de begroting 2016 plus € 35.000 via overheveling vanuit de bedrijfsvoering) voor loonkosten en secundaire arbeidsvoorwaarden.

De uitgaven bedroegen in 2016 € 884.000. Het nadelige verschil ten opzichte van de begroting van € 13.000 is de resultante van voor- en nadelen. De nadelen zijn te wijten aan de eenmalige wijziging van verantwoording als gevolg van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een eenmalige correctie over de afgelopen jaren:

- Incidenteel zijn er hogere kosten vakantiegeld ad € 33.000, omdat in 2017 wordt overgegaan naar het individueel keuze budget (IKB). Hierdoor komen de kosten vakantiegeld 2016 over de periode juni – december 2016 (die worden uitbetaald in 2017) ten laste van het resultaat 2016 in plaats van 2017. Door deze systeemwijziging worden in 2016 eenmalig 19 maanden vakantiegeld verantwoord in plaats van 12.
- Er dient een correctie plaats te vinden over de periode 2012-2016 van € 17.000 vanwege abusievelijk niet uitbetaalde vergoedingen. Door de invoering van het IKB en de overgang naar een andere salarisverwerker kwam deze omissie onlangs aan het licht.

Tegenover deze nadelen staan de volgende voordelen:

- Lagere loonkosten ad € 20.00 als gevolg van het feit dat enkele relatief jonge medewerkers nog niet het maximum van hun loonschaal hebben bereikt. Dit financiële voordeel zal bij een gelijkblijvende bezetting in de komende 2 jaren verdampen.
- Lagere kosten (ook van € 17.000) dan begroot voor secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals de werkkostenregeling en vorming en opleiding.

Per 31 december 2016 waren 17 (14,5 fte) medewerkers in dienst. Van deze medewerkers behoort 10,1 fte tot de kernformatie. De overige 4,4 fte is als volgt te verklaren:

- 0,5 fte (1 medewerker) wordt ingezet ten behoeve van AG Charlemagne. De kosten worden gedekt uit de flexibele schil.
- 1,0 fte (2 medewerkers) voor externe oriëntatie en communicatie. Hiervan is 0,5 fte vast in dienst op basis van een dienstverband van voor de transitie en 0,5 fte is tijdelijk in dienst. De kosten worden tijdelijk gedekt uit het frictiekostenbudget.
- 0,9 fte (1 medewerker) is tijdelijk in dienst ten behoeve van de afbouw van taken van voor de transitie.
- 1,0 fte is tijdelijk in dienst voor de werkzaamheden ten behoeve van de voucherregeling, die voorheen door LIOF werden uitgevoerd.
- 1,0 fte is tijdelijk in dienst voor het project Streetwise, die wordt betaald door de gemeente Heerlen.

Daarnaast zijn er nog taken die verband houden met de afwikkeling van overige taken, zoals GBRD en EFRO. De capaciteit die hiervoor is ingezet en de kosten die hiervoor zijn gemaakt komen ten laste van de budgetten die voor de afwikkeling van deze taken beschikbaar zijn, zoals de desintegratiekosten GBRD en de risicovoorziening EFRO.

Voor detachering werd in 2016 een vergoeding ontvangen van € 7.000. Hiermee rekening houdend is er sprake van een netto nadeel op de kernformatie van € 6.000 (hogere kosten € 13.000 minus niet begrote vergoedingen € 7.000)

4.3 Frictiekosten

In de begroting 2016 is voor het laatst een bijdrage van de gemeenten opgenomen voor frictiekosten. Voor 2017 en 2018 zijn de bijdragen van de gemeenten (totaal € 589.000 over 2 jaren) geschrapt. In 2016 bedraagt de bijdrage in de frictiekosten (als onderdeel van de totale gemeentelijke bijdragen) € 736.000, plus € 50.000 voor frictiekosten huisvesting en organisatie.

In 2016 is een beroep op de frictiekosten worden gedaan van € 410.000. Een specificatie is opgenomen in de volgende tabel. Van het voor 2016 begrote bedrag is dus € 376.000 niet besteed.

Beroep op frictiekosten 2016	Begroting	Lasten 2016	Restant
Extra loonkosten op basis van Sociaal Plan (2 medewerkers)	736	35	345
Loonkosten (laatste) boventallige medewerkers (t/m september 2016)		55	
Kosten financieel arrangement beëindiging dienstverband		80	
Kosten begeleiding boventallige medewerkers		8	
Loonkosten 1,0 fte personele capaciteit voor communicatie, externe oriëntatie en de voorbereiding en ondersteuning van de regiodagen conform het jaarplan 2016.		70	
Kosten in verband met de afbouw van taken		45	
Kosten IBOU		25	
Kosten Neimed (compensatie gederfde capaciteit)		66	
Extra kosten tussenevaluatie kerntaken		7	
Transitiekosten huisvesting	50	19	31
Totaal	786	410	376

In het kader van de resultaatbestemming 2016 wordt voorgesteld het niet bestede deel van het frictiebudget 2016 – na aftrek van een bedrag van € 37.000 in verband met de meerkosten bedrijfsvoering) toe te voegen aan de reserve frictiekosten. Daarmee zal de reserve frictiekosten totaal uitkomen op € 1.198.000. Op basis van de geïnventariseerde risico's, het vastgestelde jaarplan 2017 en de voorstellen in het kader van de begroting 2018 wordt aangenomen dat de bestedingen ten laste van deze reserve minimaal € 1,0 miljoen bedragen. Voor een toelichting wordt verwezen naar paragraaf 6.3 Risicobeheersing.

Bij de vaststelling van de begroting 2018 en meerjarenbegroting 2019-2021 wordt duidelijk of de voorstellen voor het incidentele beroep op de reserve frictiekosten in 2018 en 2019 worden overgenomen. Op dat moment kan ook definitief het vrijvallende bedrag van de reserve frictiekosten worden vastgesteld en een besluit worden genomen over de aanwending van het dan nog resterende deel.

4.4 Financieel overzicht programma bestuur, bedrijfsvoering en regiobijdragen

Op het programma worden - naast de hiervoor genoemde onderdelen - ook de regiobijdragen, de incidentele baten en lasten en de lasten en baten uit hoofde van de financiering verantwoord.

In 2016 is aan regiobijdragen van de gemeenten een bedrag ontvangen van € 3.860.000 conform de begroting 2016. De verdeling over de gemeenten was als volgt:

Gemeente	Verdeelsleutel 2016		Begroting 2016
	AU 2012 Basis	Aandeel gemeente	
Brunssum	19.707	11,18%	432
Heerlen	72.546	41,15%	1.589
Kerkrade	33.951	19,26%	743
Landgraaf	24.280	13,77%	532
Nuth	8.413	4,77%	184
Onderbanken	4.681	2,66%	102
Simpelveld	6.027	3,42%	132
Voerendaal	6.680	3,79%	146
Totaal	176.285	100,00%	3.860

De lasten, baten en reservemutaties van het programma zijn integraal weergegeven in onderstaande tabel.

Door de baten op de kernformatie van € 7.000 (opbrengst detachering) is het netto tekort op de kernformatie € 6.000 (€ 13.000 hogere lasten minus € 7.000 hogere baten).

De incidentele baten en lasten komen per saldo uit op € 881.000. De belangrijkste post is de vrijval ven EFRO-middelen ad € 859.000.

Programma Bedrijfsvoering en Regiobijdragen	2016, incl. 1^e wijziging	2^e en 3^e wijziging	2016 na 3^e wijziging	Realisatie 2016	Verschil
Exploitatielasten					
• Bedrijfsvoering	233		233	270	- 37
• Kernformatie	871		871	884	- 13
• Tijdelijke frictiekosten					
Personeel	736		736	391	345
Huisvesting	50		50	19	31
• Incidentele baten en lasten				4	- 4
• Financiering	168		168	168	
Totale lasten	2.058		2.058	1.736	322
Baten					
• Bijdragen gemeenten	3.860		3.860	3.860	
• Kernformatie				7	7
• Incidentele baten en lasten				881	881
• Financiering					
Totale baten	3.860	197	3.860	4.748	888
Exploitatieresultaat (=baten – lasten)	1.802	0	1.802	3.012	1.210
Mutaties reserves					
Onttrekking reserve Ringwegen	168		168	168	
Begrotingsresultaat Programma Bedrijfsvoering en Regiobijdragen	1.970	0	1.970	3.180	1.210

De bijdrage vanuit het programma aan het resultaat is totaal € 351.000, waarvan € 339.000 is te verklaren uit het verschil tussen frictiekostenbudget en werkelijke lasten in 2016 (budget: € 786.000; lasten € 410.000 plus € 37.000 hogere kosten bedrijfsvoering).

5 Gemeenschappelijke Diensten (GBRD)

Op het programma gemeenschappelijke diensten worden de baten en lasten verantwoord van de voormalige GBRD.

In 2016 is intensief bestuurlijk en ambtelijk overleg gevoerd tussen Parkstad, de beide andere Libel-gemeenten (Sittard- Geleen en Maastricht) en BsGW over de afwikkeling van de overdracht van taken aan BsGW. Het overleg concentreerde zich op het verkrijgen van inzicht in de voortgang van de uitstroom van tijdelijk boventallig personeel naar reguliere functies van BsGW. Deze medewerkers zijn nu al in dienst van BsGW, maar de loonkosten komen, zolang zij nog tijdelijk boventallig zijn, ten laste van de Libel-gemeenten.

Ten tijde van de besluitvorming in 2013 over de toetreding van de GBRD-gemeenten in de gemeenschappelijke regeling BsGW voor het uitvoeren van taken op het gebied van lokale belastingen en woz is een prognose opgesteld voor de incidentele kosten (geraamd op € 10 miljoen) en de bijdragen daarin van de gemeenten (€ 6,1 miljoen) en BsGW (€ 3,9 miljoen). De salariskosten van tijdelijk boventallig personeel dat vervroegd in dienst zou treden van BsGW werden daarbij geraamd op € 1,5 miljoen. Op basis van een geraamd natuurlijk verloop van 2,5% bij BsGW was de verwachting dat binnen 4 jaar het tijdelijk boventallig personeel volledig zou zijn ingestroomd in de formatie van BsGW. Afsproken was dat de kosten van de tijdelijk boventalligen volledig zouden worden gedragen door de Libel-partijen met een aandeel daarin van de GBRD-gemeenten van 76,5%.

Aan de hand van de uiteindelijk verkregen realisatiecijfers is geconstateerd, dat het natuurlijk verloop bij BsGW in de afgelopen 3 jaar aanzienlijk lager is geweest dan destijds door de Libel-gemeenten is aangenomen. In 2014 en 2015 was het natuurlijk verloop gemiddeld 1% per jaar. In 2016 zijn stimuleringsmaatregelen genomen door het bestuur van BsGW, waardoor het natuurlijk verloop iets is versneld. Desondanks blijft de realisatie achter bij de prognoses. Het aantal tijdelijk boventalligen bedraagt per ultimo 2016 nog 12,06 fte, waarvan 9,2 fte ten laste komen van de ex-GBRD gemeenten. Door BsGW is toegezegd op korte termijn nieuwe prognoses en de daarbij behorende onderbouwing toe te zenden. Bij het uitblijven van succes van de stimuleringsmaatregelen moet het niet worden uitgesloten dat de kosten voor tijdelijk boventalligen in 2017 en latere jaren nog meer dan € 1,0 miljoen zullen bedragen.

In onderstaande tabel is een financieel overzicht opgenomen over de periode 2014-2016 van de afwikkeling van de overdracht van de taken van de voormalige GBRD aan BsGW.

Kosten	Raming 2014-2017	Realisatie t/m 2015	Realisatie 2016	Realisatie t/m 2016	Restant per 31-12-2016
Desintegratiekosten	707	665	45	710	- 3
Tijdelijke kosten BsGW	3.826	2.724	685	3.409	417
Frictiekosten	5.435	4.885	850	5.735	- 300
Totaal kosten	9.968	8.274	1.580	9.854	114
Dekking	Raming 2014-2017	Realisatie t/m 2015	Realisatie 2016	Realisatie t/m 2016	Restant per 31-12-2016
Bijdragen gemeenten	6.113	4.765	704 ²	5.469	644
Bijdrage BsGW	3.855	1.972	964	2.936	919
Totaal baten	9.968	6.737	1.668	8.405	1.563

Uit de overzichten blijkt, dat het beschikbare budget van € 9.968.000 ultimo 2016 bijna is opgesoupeerd. Er resteert ultimo 2016 nog € 114.000. Daarnaast zijn in de jaarrekening 2016 de volgende reserves en voorzieningen opgenomen in verband met de afwikkeling van GBRD.

² De baten in 2016 wijken in dit overzicht af van de baten in de jaarrekening, omdat in het bovenstaande overzicht alle baten (en ook de lasten) zijn opgenomen zonder rekening te houden met de transitorische posten die op de balans staan. In de jaarrekening 2016 is een deel van de opbrengsten (het meerdere boven de kosten) afgeboekt van de nog te ontvangen bedragen. Daardoor zijn baten en lasten in de jaarrekening aan elkaar gelijk.

Reserves	Saldo ultimo 2015	Mutaties 2016	Saldo ultimo 2016
Egalisatie frictiekosten GBRD	62		62
Totaal	62		62
Voorzieningen			
Voorziening Instapfee Goodwill BsGW	271	- 271	
Voorziening ingroei pers. GBRD bij BsGW	703	- 703	
Voorziening overdracht voormalig personeel aan Heerlen	394	- 394	
Voorziening voormalig personeel GBRD	210	- 35	175
Totaal	1.578	- 1.403	175

Toelichting op de realisatiecijfers 2016

Desintegratiekosten

In 2016 bedroegen de desintegratiekosten € 45.000. Dit bedrag bestaat uit een vergoeding voor desintegratiekosten aan Parkstad (€ 25.000) en Landgraaf (€ 4.000) en kosten voor de afhandeling van oude jaren (€ 16.000). Na 2016 zullen naar verwachting nog enkele jaren kosten door Parkstad worden gemaakt voor de bewaking en afhandeling van de personele frictiekosten.

Tijdelijke kosten BsGW

In 2016 is een bedrag betaald voor het project 1-biljet van € 415.000. Dit bedrag is betaald als voorschot. Een definitieve afrekening met accountantsverklaring wordt verwacht in het voorjaar 2017. Aangenomen wordt dat in 2017 de kosten aanzienlijk lager zullen uitvallen dan destijds geraamd (nog eens € 415.000), aangezien het project 1-biljet grotendeels al is uitgevoerd.

In de realisatiecijfers 2016 zijn ook al de kosten verantwoord voor de bijdrage in 2017 voor de instapfee (€ 270.000). Daarmee is het volledige bedrag aan instapfee voldaan, aangezien de tranche 2016 ook is betaald ten laste van de voorziening.

Frictiekosten

De frictiekosten bedroegen in 2016 € 850.000, plus € 1.097.000 die ten laste van de voorziening zijn geboekt. Het bedrag van € 850.000 is als volgt opgebouwd:

- Een vergoeding aan het Gegevenshuis van € 143.000 voor de bijdrage die het Gegevenshuis levert aan het oplossen van de frictie.
- Een bijdrage aan BsGW van € 45.000 als vergoeding voor frictiekosten.
- Een bijdrage aan BsGW van € 535.000 voor de loonkosten 2016 van tijdelijk bovenformatief personeel dat in afwachting van plaatsing op een reguliere functie bij BsGW al in dienst is genomen door BsGW.
- De definitieve afrekening voor de loonkosten 2015 bovenformatief personeel, waardoor € 72.000 meer moest worden betaald dan het voorschot 2015
- Een bijdrage aan BsGW voor de kosten van de stimuleringsregeling voor vrijwillig vroegtijdige beëindiging van arbeidsovereenkomsten.
- Kosten wegens het nog lopende proces inzake het ontslag van één ex-medewerker GBRD ad € 40.000.

Het bedrag van € 1.097.000 dat ten laste van de voorziening is geboekt bestaat uit twee onderdelen:

- Een bedrag dat is betaald aan BsGW van € 703.000. Dit betreft met de kosten van de boventalligen uit de jaren voor 2015, die in afwachting van een onderbouwde toelichting en een accountantsverklaring nog niet waren uitbetaald.
- Een bedrag van € 394.000 aan de gemeente Heerlen als bijdrage in de kosten vanwege het oplossen van de frictieproblematiek van de GBRD door overname van personeel.

Conclusie

Met ingang van 2017 zullen de ex-GBRD-gemeenten worden aangesproken voor een aanvulling van hun bijdrage in de transitie- en frictiekosten van de overdracht van taken naar BsGW. Op basis van actuele en onderbouwde informatie van BsGW is berekend dat de verwachte aanvulling € 707.000 bedraagt. In de jaarrekening is hiervoor een verplichting opgenomen en een vordering op de 6 ex-GBRD gemeenten.

6 Paragrafen

6.1 Financiën

Inleiding

De begroting 2016 is op 24 juni 2015 vastgesteld door het algemeen bestuur. In 2016 zijn drie begrotingswijzigingen vastgesteld:

1. De eerste wijziging (9 maart 2016) naar aanleiding van het vaststellen van het jaarplan 2016 met daarin de verdeling van de werkbudgetten 2015 over de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur, het opnemen van de AG Charlemagne in de flexibele schil en het opnemen van begrotingsramingen in verband met de afwikkeling van de overdracht en taken van GBRD.
2. De tweede wijziging (12 oktober 2016) naar aanleiding van de bestuursrapportage 2016 met onder andere de toewijzing van de restant werkbudgetten 2015 ten laste van de reserve werkbudgetten, de bestemming van het financiële resultaat 2015, het opnemen van ramingen voor WTCC en het opnemen van ramingen ten laste van de reserve werkgelegenheidsfonds en een actualisering van de overige ramingen.
3. De derde wijziging (14 december 2016) verband houdende met de bestemming van het regionale deel van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling.

De begroting 2016 was sluitend. Het rekeningresultaat is € 1.236.000 positief.

Lasten, baten en reservemutaties per programma

In tabel 6.1 is een (geconsolideerd) overzicht opgenomen van de lasten en baten per programma en de reserve mutaties, inclusief GBRD. In de tabel worden de bedragen weergegeven volgens de begroting 2016 na 1^e wijziging op basis van het jaarplan 2016, het totaal van de 2^e en 3^e wijziging 2015, de begroting na wijzigingen, de realisatie 2016 en de afwijkingen tussen de per ultimo 2016 vigerende begroting en de realisatiecijfers.

De baten, de lasten en de mutaties van de reserves per programma zijn de door het algemeen bestuur vastgestelde budgetten.

Tabel 6.1 Geconsolideerd overzicht budgetten en bestedingen 2016 (bedragen x € 1.000)

Baten / Lasten	Programma	Begroting 2016, incl. 1 ^e wijziging / Jaarplan 2016	Begroting 2016 na 3 ^e wijziging	Jaar-rekening 2016	Resultaat t.o.v. begroting + = voordeel
Lasten	Kerntaken	2.569	6.340	6.166	174
	Flexibele schil	50	247	249	- 2
	Bedrijfsvoering en Regiobijdragen	2.058	2.058	1.736	322
	Gemeenschappelijke diensten (GBRD)	2.296	2.296	2.287	9
	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten programma's		6.973	10.941	10.438	503
Baten	Kerntaken	941	3.867	4.067	200
	Flexibele schil	50	247	249	2
	Bedrijfsvoering en Regiobijdragen	3.860	3.860	4.747	887
	Gemeenschappelijke diensten (GBRD)	2.296	2.296	2.287	- 9
Totaal baten programma's		7.147	10.270	11.350	1.080
Exploitatieresultaat		174	- 671	912	1.583
Toevoegingen reserves	Kerntaken				
	➤ Reserve Ringwegen	400	400	400	
Totaal toevoegingen reserves		400	400	400	0
Onttrekkingen reserves	Kerntaken				
	➤ Reserve werkbudget AB		635	288	- 347
	➤ Reserve werkgelegenheidsfonds		210	210	
	Gemeenschappelijke diensten				
	➤ Reserve ICT GBRD				
	➤ Reserve ICT GBRD / BAG-GEO				
Bestuur, Bedrijfsvoering en Regiobijdragen					
	➤ Bestemming resultaat 2014	58	58	58	
	➤ Reserve Ringwegen	168	168	168	
Totaal onttrekkingen reserves		226	1.071	724	- 347
Rekeningresultaat		0	0	1.236	1.236

Uit tabel 6.1 blijkt dat de lasten in 2016 uitkomen op € 10,4 miljoen. Het begrote bedrag was € 10,9 miljoen. De baten zijn € 11,4 miljoen (begroot € 10,3 miljoen). Per saldo wordt € 0,3 miljoen onttrokken aan de reserves (storting € 0,4 miljoen; onttrekking € 0,7 miljoen). Het uiteindelijke resultaat in 2016 is € 1.236.000 positief, inclusief de volledige vrijval van de voorziening EFRO. In de bestuursrapportage 2016 werd een resultaat geraamd van € 293.000, namelijk het niet bestede deel van het frictiekostenbudget. Die raming is overigens niet verwerkt in een begrotingswijziging, aangezien dit uit oogpunt van rechtmatigheid niet aan de orde was.

Analyse afwijkingen tussen jaarrekening en begroting

De afwijkingen tussen de werkelijke baten en lasten en de geraamde baten en lasten volgens de gewijzigde begroting zijn als volgt in hoofdlijnen te verklaren:

1. Kerntaken

De lasten van het programma kerntaken zijn € 174.000 lager dan begroot. Dit bedrag is een saldo van lagere uitgaven binnen de werkbudgetten (€ 347.000 lager) en kosten voor projecten en activiteiten die gefinancierd zijn door derden, die niet in de begroting waren opgenomen (€ 203.000). Ook is € 30.000 van het regionale deel van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling in 2016 niet bestemd. Tegenover de kosten van projecten gefinancierd door derden staan baten van dezelfde omvang.

2. Flexibele schil

Bij het programma flexibele schil is de afwijking vrijwel nihil.

3. Bedrijfsvoering en Regiodagen

De lasten van dit programma zijn € 322.000 lager dan begroot. Dit is het saldo van de lagere frictie- en bedrijfsvoeringskosten van € 339.000 ten opzichte van het toegestane budget en hogere loonkosten ad € 13.000, met name als technisch uitvloeisel van de invoering van het Individueel Keuze Budget. Daarnaast waren er nog voor € 4.000 incidentele lasten.

De baten zijn € 887.000 hoger dan begroot door de vrijval van EFRO-middelen (€ 859.000), niet geraamde opbrengsten uit detachering (€ 7.000) en vrijvallende middelen uit projecten (€ 21.000).

4. Gemeenschappelijke Diensten

Bij het programma gemeenschappelijke diensten zijn zowel de baten als de lasten op het niveau van de begroting.

5. Vennootschapsbelasting

Op basis van een inventarisatie van activiteiten is geconcludeerd dat Parkstad niet vpb-plichtig is. De checklist wordt in 2017 afgestemd met de belastingdienst.

6. Onvoorzien

In 2016 is geen beroep gedaan op de post onvoorziene uitgaven.

Samenvattend levert dit de volgende analyse op van het rekeningresultaat 2016.

Herkomst van rekeningresultaat 2015	Bedrag x € 1.000
➤ Netto kosten kernformatie (hogere lasten minus hoger baten)	- 6
➤ Frictie en bedrijfsvoering	339
➤ Niet bestemd bedrag decentralisatie uitkering bevolkingsdaling	30
➤ Verschil tussen baten en lasten regionale initiatieven	- 3
➤ Incidentele baten en lasten	
➤ Vrijval middelen EFRO	859
➤ Overige baten	17
Rekeningresultaat 2016	1.236

In de inleiding en samenvatting is het voorstel tot resultaatbestemming opgenomen.

Projectbudgetten

In de administratie van Parkstad zijn projectbudgetten opgenomen. De omvang en de verdeling van de projectbudgetten is hieronder weergegeven.

Omschrijving	Budget per 31-12-2015	Aanvulling 2016	Kosten 2016	Budget per 31-12-2016
Interreg projecten	334	328	-396	266
Businesscases herstructurering	12.728		-1.312	11.416
Projecten BC Ruimte	160	585	-261	484
Projecten BC Mobiliteit	51	1.145	-195	1.001
Projecten BC Wonen & Herstructurering	336	1.771	-334	1.773
Projecten Economie & Toerisme	240	1.061	-601	700
Projecten Regiofonds ³	4.339	1.369	-2.505	3.203
Projecten BDU ⁴	5.674	46	-2.143	3.577
Totaal	23.862	6.305	-7.747	22.420

Uit de tabel blijkt, dat in financiële zin de werkvoorraad is afgenomen met € 1,4 miljoen. In de projecten is nog een bedrag aan werkvoorraad opgenomen van € 22,4 miljoen.

Ultimo 2015 was het aandeel van projecten van voor de transitie € 20,3 miljoen. Dit aandeel is in 2016 teruggelopen met een bedrag van € 3,5 miljoen tot een niveau van € 16,8 miljoen. Dit betreft de interreg-projecten, de businesscases, de projecten regiofonds en de BDU-projecten van voor 2014. Het aandeel van projecten van de bestuurscommissies is gestegen van € 0,8 miljoen naar € 4,0 miljoen. Deze stijging is vrijwel volledig te verklaren uit het feit dat in het 4^e kwartaal 2016 voor een bedrag van € 2,9 miljoen is toegewezen aan projecten in het kader van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. De besteding daarvan vindt plaats na 2016.

De BDU-middelen van na 2014 bedragen ultimo 2016 € 2,5 miljoen, waarbij nog geen rekening is gehouden met BDU-middelen 2016, aangezien deze nog niet via een beschikking zijn toegewezen.

³ Inclusief balansposten groenagenda en bedrijventerreinen 2011 t/m 2013

⁴ Inclusief balansposten BDU

6.2. Reserves en voorzieningen

6.2.1 Reserves

In tabel 6.2 is een overzicht opgenomen van de reserves per ultimo 2015 en 2016 en de mutaties in 2016. Uit de tabel blijkt dat de omvang van de reserves in 2016 is afgenomen met € 0,3 miljoen.

Tabel 6.2 Reserves in 2016 (bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2015	Geraamde mutaties 2016		Bestemming resultaat voorgaand boekjaar		Mutaties t/m 2016		Saldo 31-12-2016 excl. resultaat 2016
		Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
Algemene Reserves								
Algemene reserve Parkstad	115							115
Saldo van baten en lasten 2014	58		58		58			0-
Saldo van baten en lasten 2015	394		394		394			-
Totaal algemene reserves	566	-	452	-	452	-	-	115
Bestemmingsreserves								
Egalisatie frictiekosten GBRD	62							62
Egalisatie frictiekosten Parkstad	465	394		394				859
Ringw egen	2.749	400	168			400	168	2.981
Städte Region Aachen / EGTS	8							8
Stortplaatsen	65							65
Werkbudget Algemeen Bestuur	635		635	58			346	347
Werkgelegenheidsfonds	246		210				210	36
Totaal bestemmingsreserves	4.229	794	1.013	452	-	400	724	4.357
Totaal Eigen vermogen	4.795	794	1.465	452	452	400	724	4.472

De algemene reserve heeft een omvang van € 115.000. Deze reserve fungeert als een post onvoorzien. Het dagelijks bestuur is bevoegd om de algemene reserve als dekkingsmiddel aan te wenden voor uitgaven met een incidenteel karakter. Uitgaven waarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen geautoriseerde budgetten en die kunnen worden aangemerkt als onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Wanneer het dagelijks bestuur van deze bevoegdheid gebruikmaakt, legt ze daarover in de eerstvolgende bestuursrapportage c.q. het eerstvolgende jaarverslag verantwoording af. In 2016 is van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt.

De deelnemende gemeenten hanteren het uitgangspunt dat een eigen weerstandsvermogen voor Parkstad niet nodig is om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen om taken voort te zetten. Dit risico wordt – op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen - gedragen door de deelnemende gemeenten. Dat houdt automatisch in dat Parkstad alleen dient te beschikken over enige financiële armslag om tussentijdse financiële calamiteiten uit de eigen begroting af te kunnen dekken. Een algemene reserve van € 115.000 voldoet aan dit criterium. Dit uitgangspunt is in 2011 geëxpliciteerd in de notitie 'Risico's en weerstandcapaciteit Stadsregio Parkstad Limburg'.

Bestemmingsreserves

Het is staand beleid om programmagelden, die in enig jaar niet worden besteed, beschikbaar te houden voor programma activiteiten in het daaropvolgende jaar. In overeenstemming hiermee heeft het algemeen bestuur op 12 oktober 2016 besloten:

1. tot het instellen van een reserve werkbudget Algemeen Bestuur (en de afzonderlijke reserves op te heffen);
2. de in enig jaar niet bestemde middelen van de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur toe te voegen aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur.

Dit besluit is verwerkt in de jaarrekening 2016. Als uitvloeisel daarvan is de omvang van de reserve werkbudget ultimo 2016 € 347.000. Dit bedrag is ingezet bij de toewijzing van werkbudgetten aan de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur bij de vaststelling van het jaarplan 2017.

In 2016 is geen beroep gedaan op de egalisatiereserves frictiekosten. De frictiekosten in 2016 zijn volledig binnen de beschikbare budgetten opgevangen. Het beschikbare budget was in 2016 € 786.000.

Het beroep op dit budget is in 2016 uitgekomen op € 447.000. Het verschil van € 339.000 is de belangrijkste component in het rekeningresultaat 2016.

In het jaarplan 2017 en de uitgangspunten voor de begroting 2018-2021 zijn voorstellen opgenomen, waarbij een beroep wordt gedaan op de frictiereserve. Ook dienen bedragen te worden gereserveerd voor het afdekken van een aantal risico's (zie hiervoor paragraaf 6.3 risicobeheersing).

Ten laste van het werkgelegenheidsfonds zijn in 2016 de volgende bedragen beschikbaar gesteld:

- Nedcar € 159.500
- Grensinfopunt: € 50.000

Het resterende saldo van de reserve is daardoor gedaald tot € 36.000.

6.2.2 Voorzieningen

De voorzieningen dienen ter dekking van concrete risico's, voor het egaliseren van kosten over verscheidene jaren en voor het verantwoorden van gelden van derden met een specifiek bestedingsdoel, waarvan de besteding jaaroverschrijdend is. In tabel 6.3 zijn de mutaties en saldi van de voorzieningen weergegeven.

Tabel 6.3 Voorzieningen in 2016 (bedragen x € 1.000).

Voorziening	Saldo	Geraamde mutaties 2016		Mutaties Jaarrekening 2016			Saldo
	31-12-2015	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2016
EFRO programma Risicofonds	1.329		1.097	1.215	1.592	952	0
Voorziening Afrekening EFRO 5	142				142		-
Financiële Arrangementen	136		131		115		21
Voorziening instandhouding financieel systeem	25		25		14		11
Regiofond	48	1.170	1.218	1.170	1.187	31	0-
Voorziening Instapfee Goodwill BsGW	271		271		271		-
Voorziening ingroei pers. GBRD bij BsGW	703		703		703		-
Voorz. Overdr. Voorm.pers. aan Heerlen	394		202		394		-
Voorziening voormalig personeel GBRD	210		36		44		166
Totaal voorzieningen	3.257	1.170	3.683	2.385	4.462	983	197

De omvang van de voorzieningen is in 2016 gedaald van € 3,3 miljoen naar € 0,2 miljoen. De daling is met name het gevolg van:

- de afrekening van een aantal posten verband houdende met de overdracht van taken van de ex-GBRD naar BsGW. Hierdoor zijn de voorzieningen gedaald met € 1,4 miljoen.
- De verrekening van EFRO met openstaande balansposten, de ontvangst van de renteclaim van het ministerie en de vrijval van de voorziening dat conform de beëindigingsovereenkomst vrijvalt ten gunste van Parkstad.
- Na bestemming van de middelen uit eerdere verdelbesluiten is de voorziening Regiofond leeg. In 2017 is het resterende bedrag van € 31.000 toegevoegd aan de werkbudgetten.

6.2.3 Financiële Kengetallen

Met ingang van de jaarrekening 2016 / begroting 2018 dient in de paragraaf weerstandsvermogen / reserves en voorzieningen een set van financiële kengetallen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
2. Solvabiliteitsratio;
3. Grondexploitatie;
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Belastingcapaciteit

De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn voor Parkstad niet aan de orde. De drie relevante kengetallen worden hieronder weergegeven.

Kengetal	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	68,4%	68,5%	64,8%
Solvabiliteitsratio	42,2%	41,5%	42,2%
Structurele exploitatie	97,1%	100,0%	100,0%

Netto Schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Parkstad ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Ter duiding van het kengetal geeft de VNG aan dat een kengetal boven de 100 een aanleiding voor alertheid is, een waarde boven de 130 is een signaal om in te grijpen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Parkstad in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Parkstad zit daar ruim boven.

Structurele exploitatie

Door het zuiveren van de incidentele lasten en baten en de mutaties uit/naar reserves, ontstaat het beeld in hoeverre er sprake is van een structureel sluitende begroting. De structurele lasten en baten worden in dit kengetal uitgedrukt als percentage van de totale baten (voor mutaties reserves) van het betreffende jaar. Een percentage kleiner dan of gelijk aan 100% betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6.3 Risicobeheersing

Op 30 november 2011 heeft het Parkstad-bestuur ingestemd met de notitie 'Risiko's en Weerstandscapaciteit Stadsregio Parkstad Limburg'. Op 19 december 2011 heeft de Parkstadraad de notitie voor kennisgeving aangenomen. De notitie had als doel inzicht te verschaffen in de risico's die de deelnemende gemeenten lopen via de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg. Dat de deelnemende gemeenten uiteindelijk risicodragers zijn voor de continuïteit van het regiobureau ontslaat het regiobureau niet van de plicht tot een adequaat risicomanagement. Risicomanagement handelt over het rationeel beheersen van de risico's. Voorwaarde daarvoor is het op systematische wijze inzicht verkrijgen in de risico's die het regiobureau loopt: de risicoanalyse.

De Risiconotitie vormt de basis voor de risicobeheersing. Via de paragrafen risicobeheersing in de begroting, bestuursrapportage en jaarstukken wordt ingegaan op de beheersing van risico's die in het risicomanagement bijzondere aandacht behoeven.

Dit zijn thans:

1. Transitie- en frictiekosten regiobureau na 2016
2. Afbouw kerntaken en resterende niet-kerntaken
3. Frictiekosten GBRD
4. Afwikkeling EFRO
5. Aandachtspunten uit de managementletter van de accountant naar aanleiding van de tussentijdse controle eind 2016.

Transitie en frictiekosten Regiobureau na 2016

Na 2016 zullen eruit hoofde van de transitie nog frictiekosten gemaakt worden. Te verwachten kosten zijn:

- Salarisgaranties conform het Sociaal Plan. Deze kosten voor 2 medewerkers in dienst van Parkstad worden geraamd op € 210.000. Dit is het maximale risico, indien geen van deze medewerkers vertrekt voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.
- Buiten de kernformatie wordt 1 fte vaste bezetting gedekt uit de flexibele schil (0,5 fte) en uit het frictiebudget. Als deze dekking zou wegvallen, komen de kosten ten laste van Parkstad. De jaarlijkse loonkosten bedragen € 65.000. Indien dit risico zich zou manifesteren, moeten activiteiten worden

ondernomen om de dan ontstane boventaligheid ongedaan te maken. Voor de afdekking van dit risico wordt gerekend met een bedrag van 2x de jaarlijkse kosten (€ 130.000).

- In 2017 zullen nog een aantal kosten gemaakt moeten worden in verband met huisvesting en inrichting van de kantoorruimtes. Daarvoor zal een beroep worden gedaan op het in 2016 nog niet bestede deel van de beschikbare frictiegelden voor huisvesting en organisatie (€ 31.000)

Totaal dient dus een bedrag van € 371.000 (peildatum 31-12-2016) in de reserve frictiebudget beschikbaar te blijven voor de afdekking van bovengenoemde risico's.

Afbouw kerntaken en resterende niet-kerntaken

Sinds de transitie van Parkstad in 2014 is er sprake van een discrepantie tussen de aan Parkstad opgedragen taken en activiteiten en de capaciteit die daarvoor beschikbaar is. Enerzijds moest een regiobureau nieuwe stijl worden opgebouwd, inclusief een volledig nieuwe setting van de huisvesting en de bedrijfsvoering, Anderzijds moest op een zorgvuldige wijze een afslankoperatie worden doorgevoerd. Dat heeft dit de nodige kruim gekost. In een relatief korte periode is deze operatie met succes voltooid, zij het dat daarbij een aantal kanttekeningen is te plaatsen.

Uit de in 2016 uitgevoerde tussenevaluatie is gebleken dat de colleges met waardering spreken over het functioneren van het regiobureau en de kwaliteit die, ondanks de inkrimping en de doorgevoerde veranderingen, toch steeds is geleverd. De verjonging van het bureau, die hand en hand is gegaan met de transitie, heeft geen windeieren gelegd.

Ook bleek uit de tussenevaluatie dat de externe oriëntatie een te magere rol is toebedeeld bij de vaststelling van de kernthema's. Externe oriëntatie (communicatie, promotie, lobby) horen gewoon tot de kernthema's en activiteiten van Parkstad. Deze activiteiten zijn in de afgelopen jaren niet overgenomen door de deelnemende gemeenten en ook in de toekomst ontbreekt daarvoor de capaciteit. Daarom wordt het risicovol geacht deze activiteiten te elimineren of op een zeer laag pitje te zetten. Dit met het oog op de ondersteuning bij de samenwerking binnen en buiten Parkstad en bij de oriëntatie buiten Parkstad. Mogelijk zou dit zelfs kunnen leiden tot derving van cofinanciering van activiteiten door middel van derde geldstromen.

In de uitgangspunten voor de begroting 2018-2021 is dan ook het voorstel opgenomen de financiering van deze taken met ingang van 2020 structureel te financieren en tot 2020 deze activiteiten incidenteel te dekken uit de reserve frictiebudget. Ook in het jaarplan 2017 is uitgegaan van incidentele dekking van deze activiteiten in 2017.

Een ander knelpunt is de noodgedwongen keuze in de organisatiestructuur om de taken van directeur, secretaris van het bestuur en programmamanager economie en toerisme in één persoon te bundelen. Deze keuze moest worden gemaakt om binnen de toegestane omvang van de kernformatie te blijven.

Sowieso is dit al een haast onmogelijke combinatie, die nog eens extra wordt belast doordat de directeur als eindverantwoordelijke wordt aangesproken op de afhandeling van oude dossiers, zoals relatie GBRD/BsGW en EFRO.

Bovendien zijn er sinds 2014 nieuwe taken aan het bijkomen, zoals projecten in het kader van de regionale inzet van de decentralisatiemiddelen bevolkingsdaling en nieuwe activiteiten die het gevolg zijn van derde geldstroommiddelen die binnen gehaald worden door het actief inzetten op lobby.

De combinatie van de 3 functies is op de duur niet houdbaar zonder dat ergens gaten gaan vallen. Dit vormt een reëel afbreukrisico voor de aansturing van de organisatie, de afstemming tussen de bestuurscommissies onderling en die met het dagelijks bestuur en de kwalitatieve ondersteuning van de bestuurscommissie economie en toerisme. Het voorstel in de uitgangspunten begroting 2018-2021 is om dit op te vangen door (beperkte) extra capaciteit in te zetten ter ondersteuning c.q. substitutie van de taken betrekking hebbend op het programmamanagement economie en toerisme. Hierdoor wordt capaciteit van de directeur/secretaris vrijgespeeld. In het voorstel is daarbij gekozen voor tijdelijke financiering tot 2020 uit de reserve frictiebudget.

Tot 2020 is het beroep op de reserve frictiebudget voor het incidenteel afdekken van vervolgcosten van de transitie en voor het afdekken van kosten die te maken hebben met de voorgestelde oplossingen voor knelpunten als volgt:

Beroep op frictiekosten na 2017	Beschikbaar	Verwachte uitgaven / Risico's	Restant
Beschikbaar bedrag	1.197		
<ul style="list-style-type: none"> Reserve frictiekosten per 31-12-2015 Restant 2016 (nog te bestemmen) 	858 339		
Verplichtingen / risico's		340	
<ul style="list-style-type: none"> Extra loonkosten op basis van Sociaal Plan (2 medewerkers) Afdekking risico 1 fte gedekt uit incidentele middelen 		210 130	
Inzet restant bedrag frictie huisvesting in 2017		31	
Besluiten Jaarplan 2017 t.a.v. incidentele dekking		230	
<ul style="list-style-type: none"> 0,9 fte in verband met de afbouw van taken 1,0 fte voor communicatie, promotie en voorbereiding en ondersteuning van de regiodagen en raadsinformatiebijeenkomsten Transitie- en implementatie bedrijfsvoering Lobby 		65 85 40 40	
Voorstel opgenomen in uitgangspunten (meerjaren)begroting 2018 -2021 inzake incidentele dekking <u>gedurende 2 jaren.</u> Definitieve besluitvorming bij vaststelling begroting 2018		440	
<ul style="list-style-type: none"> 1,0 fte communicatie, promotie en de voorbereiding en ondersteuning van de regiodagen en raadsinformatiebijeenkomsten Lobby 1,0 fte Programma ondersteuning Economie en Toerisme. 		170 80 190	
Totaal	1.197	1.041	156

Overgang GBRD-taken en middelen naar BsGW

Voor de afbouw en overdracht van taken en middelen van GBRD naar BsGW is nog één voorziening getroffen, namelijk ten behoeve van de afronding van nog twee lopende procedures. De overige voorzieningen uit 2015 zijn in 2016 volledig aangewend.

Van het beschikbare budget van totaal € 10,0 miljoen is tot en met 2016 een bedrag van € 9,85 miljoen besteed en is een bedrag van € 62.000 gereserveerd. Zonder aanvullende bijdragen van de gemeenten zou daardoor per saldo nog een bedrag beschikbaar zijn voor het afdekken voor kosten van na 2016 van € 176.000.

De beheersing van de kosten na 2016 ligt volledig bij BsGW. Wel wordt vanuit Parkstad de vinger aan de pols gehouden en wordt een transparante verantwoording van de in rekening gebrachte kosten geëist.

Na het tot stand komen van de voorlopige jaarrekening 2016 is door BsGW een actuele en onderbouwde prognose opgesteld van de resterende frictiekosten na 2016. Aan de hand daarvan is in samenspraak met vertegenwoordigers van de 6 ex-GBRD geconcludeerd dat de totale desintegratie- en frictiekosten naar verwachting zullen uitkomen op € 10,7 miljoen. Dit is € 0,7 miljoen meer dan oorspronkelijk begroot. Dit bedrag is als schuld verwerkt in de jaarrekening 2016. Daartegenover staat een vordering van gelijke omvang op de 6 ex-GBRD-gemeenten.

Ten aanzien van de frictiekosten zijn er nog 2 concrete risico's:

1. De uitstroom van de tijdelijk boventalligen, waarvan de kosten gedragen worden door Parkstad/ex-GBRD. Door het inzetten van stimuleringsmaatregelen is de uitstroom van tijdelijk boventalligen in 2017 9,9 fte. In 2018 zal nog eens 2,2 fte uitstromen. Dan zijn alle tijdelijk boventalligen uitgestroomd. Er zullen dan ook geen aanvullende kosten voor Parkstad/ex-GBRD optreden bovenop de nu geraamde kosten.
2. Er loopt nog één ontslagprocedure ten aanzien van één ex-GBRD-medewerker, waarvoor naar verwachting nog kosten zullen worden gemaakt in 2017. Kosten daarvan zullen worden gedekt uit de reserve frictiekosten GBRD van € 62.000.

EFRO

De EFRO-programma's zijn eind 2016 in financiële zin afgerond. Begin 2016 zijn alle financiële transacties met de gesubsidieerde instellingen en de provincie afgerond. Ultimo 2016 is overeenstemming bereikt met het ministerie van EZ over de afwikkeling van de cofinanciering en de rentevergoeding. In lijn hiermee zijn alle balansposten opgeschoond.

Het resultaat daarvan is dat er eind 2016 een bedrag van € 952.000 resteerde. In de beëindigingsovereenkomst hebben de risicopartners Parkstad en Westelijke Mijnstreek, i.c. Sittard- Geleen de verdeling vastgelegd. De beëindigingsovereenkomst is inmiddels door de risicopartners bestuurlijk geaccordeerd, zodat nu de finale afwikkeling kan plaatsvinden. Dit brengt geen risico's meer met zich mee in de afwikkeling, zodat de voorziening in 2016 volledig is vrijgevallen.

Managementletter accountant

Op basis van de interim controle 2016 door de accountant (uitgevoerd in november 2016) heeft de accountant een managementletter opgesteld. Deze bevat een aantal bevindingen en aanbevelingen. In het kader van de risicoanalyse wordt hierop kort ingegaan:

- Parkstad heeft gronden in eigendom, waarvan het eigendom is ontstaan vanuit het voormalige recreatieschap. Het is niet bekend om welke gronden het mogelijk gaat. Deze zijn dan ook niet opgenomen in de balans. In 2017 zal een actie worden ondernomen om de in eigendom zijnde gronden te inventariseren en vervolgens worden bezien welke vervolgacties zullen worden genomen met als intentie deze gronden te vervreemden. Voor de jaarrekening 2016 vormen deze gronden een stille reserve van een onbekende (maar hoogstwaarschijnlijk geringe) omvang.
- Door de beperkte omvang van Parkstad is op sommige onderdelen binnen de financiële processen functievermenging. Het risico dat dit met zich meebrengt wordt beperkt door een aantal mitigerende maatregelen. Daar waar mogelijk wordt meer functiescheiding afgedwongen en vastgelegd in processen. Echter volledige functiescheiding is met de huidige omvang niet haalbaar.
- Parkstad heeft nog geen frauderisico analyse uitgevoerd. Dit zal worden opgepakt direct na afronding van het opstellen van de jaarrekening.
- Wijzigingen in de aanbestedingsregels noodzaken tot het actualiseren van het inkoop- en aanbestedingsproces, zoals vastgelegd in het inkoop- en aanbestedingsdocument, dat in 2013 is vastgesteld. Dit is een actueel thema, omdat sinds kort ook weer projecten worden uitgevoerd van een relatief grotere omvang (denk aan projecten in het kader van de decentralisatie uitkering, van het zonnepanelenproject en van andere derde geldstroomprojecten). Onderdeel van de actualisering is de toets in hoeverre nieuwe inhuurcontracten voldoen aan de nieuwe regelgeving.